महत्वाचे पत्र

जा.क्र.कृआ/फलो-४/शेपाव्य/२०१५-१६/अंमासू/ ४५६ /२०१५
कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-५.
दिनांक - ८/०५/२०१५

प्रति,

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, (सर्व)

विषयः- राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानंतर्गत शेतावरील पाणी व्यवस्थापन उप अभियान सन २०१५-१६ मध्ये राबविण्याबाबत . . . . अंतरीम मार्गदर्शक सुचना

संदर्भ :- १.केंद्र शासनाचे पत्र क्र. F.No. 11-35/2015-Hort Dtated 15th April 2015
२. शासन पत्र क्र.सुसिंयो-२११५/प्र.क्र.१३३/४अे, दिनांक २१/०४/२०१५.

सन २०१५-१६ पासून उपरोक्त संदर्भ क्र. १ च्या केंद्र शासनाच्या पत्रानुसार केंद्र पुरस्कृत योजना ५० टक्के केंद्र हिस्सा व ५० टक्के राज्य हिस्सा या तत्वावर राबविण्याचा निर्णय घेतलेला आहे. सन २०१५-१६ शेतावरील पाणी व्यवस्थापन उप अभियान मध्ये केंद्र व राज्य हिस्सा प्रमाण ५०:५० असे राहणार आहे. तथापी केंद्र /राज्य शासनाकडून अद्यापपर्यंत मार्गदर्शक सुचना प्राप्त झाल्या नसल्यामुळे पूर्वीच्या मार्गदर्शक सुचनाप्रमाणे जिल्हा नियोजन समिती कडून सन २०१५-१६ च्या वार्षिक कृती आराखड्या नुसार राज्य हिस्या साठी २० टक्के अनुदानाची तरतूद करण्याची कार्यवाही आपल्या स्तरावरून करण्यात यावी. उर्वरीत ३० टक्के निधी उपलब्धतेसठी राज्य शासनास दि. २१/४/२०१५ रोजीच्या पत्रान्वये विनंती केलेली आहे.

संदर्भ क्र. २ च्या राज्य शासनाच्या पत्रानुसार सन २०१५-१६ या वर्षात सुक्ष्म सिंचन कार्यक्रमाची अंलबजावणी आर्थिक वर्षात पूर्ण होण्याच्या दृष्टीने, सन २०१४-१५ या वर्षातील शेतावरील पाणी व्यवस्थापन उपअभियानाच्या मार्गदर्शक सुचनांच्या आधारे व केंद्र शासनाच्या दि.१५/४/२०१५ चे पत्र विचारात घेवून सन २०१५-१६ मध्ये योजना राबविण्यासाठी Tentative मार्गदर्शक सुचना निर्गमीत करणे बाबत सुचना प्राप्त झालेल्या आहेत.

जिल्हास्तरावर सुक्ष्म सिंचन योजना सन २०१५-१६ मध्ये राबविण्यासठी अंतरीम मार्गदर्शक सूचना निगर्मीत करण्यात येत आहे. सुक्ष्म सिचन संच उत्पादक कंपन्यांची नोंदणी आयुक्तालयस्तरावरून करण्यात येत आहे. आपल्यास्तरावर वितरकांची नोंदणी करण्यात यावी. मार्गदर्शक सुचनाप्रमाणे शेतक-यांकडून ऑनलाईन अर्ज स्विकारण्याची कार्यवाही सुरू करण्यात यावी. संदर्भ क्र. २ च्या राज्य शासनाच्या पत्रानुसार सन २०१४-१५ या वर्षातील “शेतावरील पाणी व्यवस्थापन” (OFWM) या उपअभियानाच्या मार्गदर्शक सूचनाचे आधारे सन २०१५-१६ साठी तात्पूरत्या स्वरुपात (अंतरीम) मार्गदर्शक सुचना निर्गमीत करण्याचे निर्देश दिले आहेत. केंद्र व राज्य शासनाच्या मार्गदर्शक सुचना प्राप्त झाल्या नंतर या सुचना मध्ये आवश्यक ते बदल करुन अंतिम मार्गदर्शक सुचना निर्गमीत करण्यात येतील. मा. पंतप्रधान भारत सरकार यांच्या “प्रधानमंत्री कृषि सिंचाई योजना ” मध्ये सुक्ष्म सिंचन कार्यक्रमाचा समावेश असुन त्याचे नाव व योजनेचे स्वरूप बदलण्याची शक्यता आहे. त्यामुळे तूर्त या योजनेचे पूर्वीचे नाव व स्वरूप कायम ठेवून सन २०१५-१६ साठी सोबत सहपत्रीत केल्या प्रमाणे तात्पूरत्या स्वरुपात (अंतरीम) मार्गदर्शक सुचना निर्गमीत करण्यात येत आहेत. त्यानुसार कार्यवाही करण्यात यावी. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचना प्राप्त झाल्यानंतर सुधारीत मार्गदर्शक सुचना निर्गमीत करण्यात येतील.

मा. आयुक्त कृषि यांचे मान्यतेने

संचालक, फलोत्पादन
कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-५

प्रत

१. श्री सु.सं धपाटे, उप सचिव, कृषि पदूम विभाग मंत्रालय,मुंबई-३२ यांना माहीतीस्तव.

२.विभागीय कृषि सहसंचालक, (सर्व) माहितीस्तव व पुढील योग्य कार्यवाहीस्तव.

C:\1.Drip\2015 16\Letter to DSAO.docx

राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत शेतावरील पाणी व्यवस्थापन (OFWM)

तात्पुरत्या स्वरुपातील मार्गदर्शक सुचना

१.० प्रस्तावना-

महाराष्ट्र हे शेती प्रधान राज्य असून अजूनही ५५% लोकसंख्या पूर्णतः शेतीवर अवलंबून आहे. राज्यातील कोरडवाहू क्षेत्राचे प्रमाण ८० टक्के पेक्षा जास्त असून सिंचीत क्षेत्रामध्ये देखिल पाण्याच्या उपलब्दतेत शाश्वशता नाही. अमर्याद उपशामुळे भूजल पातळीत सातत्याने होत असलेली घट, नगदी पिकांखाली वाढत असलेले क्षेत्र, पारंपारीक सिंचन पध्दतीमुळे पाण्याचा होणारा अपव्यय, पर्जन्यमानातील दोलायमानता आणि हवामान बदलाच्या पार्श्वभूमिवर राज्यातील शेतीचे जलव्यवस्थापन ही बाब अत्यंत संवेदनशील झाली आहे. दुस-या सिंचन आयोगाच्या अहवालानुसार सर्व उपलब्ध स्त्रोताचा वापर केला तरी सिंचन क्षेत्राचे प्रमाण ३०% पेक्षा जास्त होणार नसल्याने सिंचन क्षमता अधोरेखीत होते. त्यामुळे उपलब्ध पाण्याचा आधुनिक तंत्रज्ञानाद्वारे अत्यंत काटेकोरपणे, किफायतशीर आणि कार्यक्षमतेने उपयोग करुन जमिनीच्या आरोग्यावर विपरित परिणाम होऊ न देता उत्पादकतेत वाढ करणे हे मोठे आव्हान आहे.

राज्यात सन २०१३-१४ पर्यंत राष्ट्रीय सुक्ष्म सिंचन अभियान राबविण्यात येत होते. केंद्र शासनाने सन २०१४-१५ पासून पुनर्रचना करून पुर्वीच्या राष्ट्रीय सुक्ष्म सिंचन अभियान (NMMI),राष्ट्रीय सेंद्रीय शेती प्रकल्प(NPOF), राष्ट्रीय मृदा आरोग्य व सुपिकता व्यवस्थापन प्रकल्प (NPMSH&F) आणि कोरडवाहु शाश्वत शेती कार्यक्रम (RADP) या चार योजना एकत्रीतरित्या ñराष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानò (NMSA) म्हणुन राबविण्यात येत आहेत. या अभियानांतर्गत ñ शेतावरील पाणी व्यवस्थापन ò (OFWM) हे उपभियान राबविण्यात येत आहे.

सन २०१५-१६ पासुन सुक्ष्म सिंचन योजना ही मा. पंतप्रधान भारत सरकार यांनी ñप्रधानमंत्री कृषि सिंचाई योजना òया योजनेंतर्गत सुरु केली आहे. त्यानुसार प्रत्येक शेतक-यांच्या शेतास पाण्याची उपलब्दता करणे आणि पाण्याची कार्यक्षमता वाढवून पाण्याच्या प्रत्येक थेंबातून जास्तीत जास्त उत्पादन मिळविणे हा या योजनेचा उद्देश आहे. सन २०१४-१५ पर्यंत केंद्र पुरस्कृत योजना ८०:२० (केंद्र-८० टक्के व राज्य २० टक्के) या प्रमाणात राबविण्यात येत होत्या. तथापि केंद्र शासनाचे पत्र क्र. F.no.11 -35/2015-Hort, Krishi Bhavan,New Delhi dated 15th April 2015 अन्वये सन २०१५-१६ पासून या अर्थसहाय्यात केंद्र शासनाने बदल केला असून आता केंद्र पुरस्कृत योजना ५०:५० या प्रमाणात राबविण्यात येणार आहेत. याचाच अर्थ आता ५० टक्के निधी केंद्र शासनाकडून उपलब्द होणार असून उर्वरित ५० टक्के निधीची तरतुद राज्य शासनास करावी लागणार आहे. राज्य शासनाच्या ५० टक्के निधीत पुर्वीच्या मार्गदर्शक सुचना नुसार जिल्हास्तरावर २० टक्के निधी जिल्हा विकास समिती मार्फ़त उपलब्ध करुन देण्यात आलेला आहे. उर्वरीत ३० टक्के निधी उपलब्ध करुन देण्यासाठी राज्य शासनास या कार्यालयाचे जा.क्र/कृआ/फ़लो-४/शेपाव्य/३७०/दि. २१/०४/२०१५ अन्वये विनंती केलेली आहे.

राज्या शासनाने पत्र क्र.सुसिंयो २११५/प्र.क्र.१३३/४अे, दिनांक २१ एप्रिल २०१५ अन्वये सन २०१४-१५ या वर्षातील ñशेतावरील पाणी व्यवस्थापनó (OFWM) या उपअभियानाच्या मार्गदर्शक सूचनाचे आधारे सन २०१५-१६ साठी तात्पूत्या स्वरुपात मार्गदर्शक सुचना निर्गमीत करण्याचे निर्देश दिले आहेत. केंद्र व राज्य शासनाच्या मार्गदर्शक सुचना प्राप्त झाल्या नंतर या सुचना मध्ये आवश्यक ते बदल करुन अंतिम मार्गदर्शक सुचना निर्गमीत करण्यात येतील. मा. पंतप्रधान भारत सरकार यांच्या ñप्रधानमंत्री कृषि सिंचाई योजना óमध्ये सुक्ष्म सिंचन कार्यक्रमाचा समावेश असुन त्याचे नाव बदलण्याची शक्यता आहे. त्यामुळे तूर्त या योजनेचे पूर्वीचे नाव कायम ठेवून सन २०१५-१६ साठी खालील प्रमाणे तात्पूत्या स्वरुपात मार्गदर्शक सुचना निर्गमीत करण्यात येत आहेत.

२.० शेतावरील पाणी व्यवस्थापन (OFWM)

२.१ अभियानाची उद्दिष्ठ्ये

१. आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करुन सुक्ष्म सिंचनाखालील क्षेत्रात वाढ करणे.

२. जलवापर कार्यक्षमतेत वाढ करणे .

३. कृषी उत्पादन आणि पर्यायाने शेतक-यांच्या एकुण उत्पन्नात वृध्दी करणे .

४. समन्वयीत पध्दतीने विविध योजनांची अंमलबजावणी करणे .

५. आधुनिक तंत्रज्ञानावर आधारित कृषि व फलोद्यानाचा विकास करण्यासाठी सुक्ष्म सिंचन पध्दती विकसीत करणे, त्याची वृध्दी व प्रसार करणे .

६. कुशल व अर्धकुशल बेरोजगारांसाठी रोजगाराच्या संधी निर्माण करणे.

सुक्ष्म सिंचनाखाली क्षेत्रात वाढ करणे, प्रात्यक्षिकाद्वारे आधुनिक तंत्रज्ञानाचा प्रसार करणे, प्रशिक्षण, प्रदर्शन, लोकसहभागातून जनजागृती आणि गुणनियंत्रण हे या अभियानाचे प्रमूख घटक आहेत.

२.२ अभियानाची व्याप्ती

ñ शेतावरील पाणी व्यवस्थापन ó (OFWM) हे उपअभियान विदर्भ वगळता राज्यातील २२ जिल्हयांमध्ये राबविण्यात येणार आहे. विदर्भात ñविदर्भ सघन सिंचन विकास कार्यक्रमांतर्गतó सुक्ष्म सिंचन कार्यक्रम राबविण्यात येत असल्यामुळे विदर्भातील ११ जिल्हयात सदरचे उपअभियान राबविले जाणार नाही.

पिके : या उपअभियानांतर्गत सर्व पिकांचा समावेश करण्यात आला आहे. ऊस, कापुस यासारखी सर्व नगदी पिके, केळी, द्राक्षे, डाळींब यासारखी सर्व फळ पिके, याशिवाय सर्व कडधान्य, तृणधान्य, गळितधान्य पिके तसेच हळद, आले यासारखी सर्व मसाला पिके आणि भाजीपाला व फुलपिके या पिकांसाठी या उप अभियानांतर्गत शेतक-यांना सर्व प्रकारच्या सुक्ष्म सिंचन पध्दतीला अनुदान अनुज्ञेय आहे.

२.३ अनुदान पात्र सुक्ष सिंचन पध्दती

ñ शेतावरील पाणी व्यवस्थापन ò (OFWM) या उपअभियानाअंतर्गत सर्व प्रकारच्या सुक्ष्म सिंचन पदधतीसाठी अनुदान देय आहे. यामध्ये ठिबक सिंचन (इनलाईन, ऑनलाईन, सबसरफेस, मायक्रोजेट), तुषार संच (सुक्ष्म तुषार सिंचन,मिनी तुषार सिंचन, हलविता येणारे तुषार सिंचन, मिस्टर), रेनगन, सेमि परमनंट इरिगेशन सिस्टीम, यांचा समावेश आहे तसेच मायक्रोजेटस, फॅनजेटस,आणि तत्सम कमी डिसचार्ज असणा-या सिंचन पध्दतीसाठी सुध्दा अनुदान अनुज्ञेय आहे.

२.४ निधी विनियोग

२.४.१ एकुण प्राप्त निधीपैकी विविध सामाजिक प्रवर्ग निहाय खालील प्रमाणे निधीचा विनियोग करण्यात यावा.

१. अनुसुचित जाती (एस.सी.) - एकूण निधीच्या १६ टक्के

२. अनुसुचित जमाती (एस.टी) - एकूण निधीच्या ८ टक्के

३. अल्प, अत्यल्प भुधारकासाठी एकूण निधीच्या ५० टक्के आणि त्यातील किमान ३० टक्के निधी महिला शेतक-यावर खर्च करावा.

२.४.२ ñ शेतावरील पाणी व्यवस्थापन ò(OFWM) या उपअभियानांतर्गत एकुण प्राप्त निधीपैकी २५ टक्के निधीचा वापर शेत पिकांसाठी (Crop sector) करण्यात यावा.

२.५ अनुदान मर्यादा

सन २०१५-१६ या वर्षासाठी सुक्ष्म सिंचनांतर्गत विविध क्षेत्र व घटकांसाठी शासनाने निर्धारीत केलेल्या किंमतीनुसार अनुदानाची मर्यादा खालीलप्रमाणे ï

१. अवर्षणप्रवण क्षेत्रातील अल्प व अत्यल्प भुधारकासाठी - ६० % (पैकी केंद्र ५०% व राज्य १०%)

२. अवर्षणप्रवण क्षेत्रातील सर्वसाधारण भुधारकासाठी -४५ % (पैकी केंद्र ३५% व राज्य १०%)

३. अवर्षणप्रवण क्षेत्राबाहेरील अल्प व अत्यल्प भुधारकासाठी -४५%(पैकी केंद्र ३५% व राज्य १०%)

४.अवर्षणप्रवण क्षेत्राबाहेरील सर्वसाधारण भुधारकासाठी -३५% (पैकी केंद्र २५% व राज्य १०%)

(अत्यल्प भूधारक म्हणजे ज्यांचे क्षेत्र एक हेक्टर पर्यंत व अल्प भूधारक म्हणजे ज्यांचे क्षेत्र एक ते दोन हेक्टर पर्यंत आहे असे लाभार्थी.)

वर दिलेल्या अनुदान मर्यादा मागील वर्षाच्या मार्गदर्शक सुचना नुसार प्रस्तावीत केलेल्या आहेत. या वर्षीच्या (२०१५-१६) मार्गदर्शक सुचना प्राप्त झाल्यावर त्यामध्ये त्याप्रमाणे बदल करण्यात येतील.

३.० प्रशासकीय मंजूरी

३.१ सन २०१५-१६ मध्ये राज्यात, या अभियानाअंतर्गत ñशेतावरील पाणी व्यवस्थापनò (OFWM) हे उपअभियान राबविण्यासाठी राज्य शासनाची प्रशासकीय मान्यता अद्याप पर्यंत प्राप्त नाही.ती प्राप्त होताच त्याप्रमाणे कळविण्यात येईल.

३.२ प्रस्तूत उपअभियानसाठी पुर्वीच्या मार्गदर्शक सुचना नुसार जिल्हा नियोजन समितीकडून पूरक राज्य हिश्याचा(२० टक्के) निधी उपलब्ध करुन घेतला असेलच. उर्वरीत ३० टक्के निधीचा उपलब्धते बाबत या कार्यालयाचे जा.क्र/कृआ/फ़लो-४/शेपाव्य/३७०/दि. २१/०४/२०१५ अन्वये राज्य शासनास विनंती केलेली आहे.

राज्य शासन निर्णय (नियोजन विभाग) जिवायो-१००७ /प्र.क्र.३९/ का-१४४४, दिनांक १६ फेब्रुवारी, २००८ नुसार जिल्हाधिकारी राज्य हिस्सा निधी वाटपासाठी नियंत्रक आहेत. सदर शासन निर्णयातील परिच्छेद ३.१ नुसार जिल्हा वार्षिक योजनेतील कामांना प्रशासकीय मान्यता देण्याचे अधिकार जिल्हाधिका-यांना आहेत. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिका-यांनी त्यांच्या जिल्हात बसलेल्या सूक्ष्म सिंचन संचाच्या किमतीचा अंदाज घेऊन केंद्र हिस्सा व त्यास पूरक राज्य हिस्स्याचा भौतिक व आर्थिक कार्यक्रम राबविण्यासाठी नियोजन करावे. या नियोजनानुसार परिशिष्ट-१ अन्वये जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी जिल्हाधिका-यांकडे राज्य हिस्स्यासाठी निधी उपलब्ध करुन घेण्यासाठी प्रस्ताव मान्यतेसाठी सादर करावा. जिल्हाधिका-यांनी सदर प्रस्तावास परिशिष्ट-२ नुसार प्रशासकीय मान्यता देऊन पूरक राज्य हिस्सा निधी जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांच्याकडे उपलब्ध करून द्यावा.

४.० प्रसिध्दी

जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी यांनी स्थानिक विविध प्रसार माध्यमाद्वारे या उपअभियानास व्यापक प्रसिध्दी द्यावी यामध्ये रेडीओ जिंगल्स, वर्तमानपत्रातील जाहिराती, दूरदर्शनवरील जाहिराती इत्यादी बाबीचा समावेश करावा. यासाठीचा खर्च जिल्हास्तरावरील आकस्मिक निधीतून भागवावा. प्रसिध्दीमध्ये खालील मुद्यांचा अंतर्भाव प्रामुख्याने करावा. (परिशिष्ट-३)

१. शेतक-यांना सुक्ष्म सिंचन संच बसविण्यासाठी विहीत प्रपत्रात व विहीत मुदतीत अर्ज करण्याबाबतचे अवाहन

२. सन २०१५-१६ साठी कृषि आयुक्तालयाकडील नोंदणीकृत सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादकांची यादी.

३. केंद्र शासनाकडून प्राप्त झालेले दोन लॅटरलमधील वेगवेगळया अंतराकरीता क्षेत्रनिहाय, सुक्ष्म सिंचन संचाचे आवश्यक साहित्य/घटक.

४. सुक्ष्म सिंचन संचाच्या दोन लॅटरलमधील वेगवेगळया अंतरासाठी क्षेत्रनिहाय अंदाजीत खर्च व अनुज्ञेय अनुदान तसेच तुषार सिंचनाच्या कपलरच्या विविध आकारमानानुसार (६३मिमी, ७५मिमी, ९०मिमी) क्षेत्रनिहाय आवश्यक साहित्य व खर्च मर्यादा .

५. उत्पादकांचे सुक्ष्म सिंचन संचाच्या विविध घटकांचे दरपत्रक.

६. जिल्ह्यासाठी मान्यता दिलेल्या उत्पादकांची, वितरकांची व विक्रीपश्चात सेवा केंद्राची सुची.

७. सुक्ष्म सिंचन संच बसविल्यानंतरअनुदान मागणीकरीता सादर करावयाच्या कागदपत्रांची सुची.

८. अर्जदारांना त्यांच्या पसंतीच्या उत्पादकांकडून संच बसवून घेण्याची मुभा.

५.० अंमलबजावणी

५.१ लाभार्थी निवडीचे निकष व आवश्यक कागदपत्रे

१. शेतक-याच्या नावे मालकी हक्काचा ७/१२ व ८-अ उतारा असावा.

२. शेतक-याकडे सिंचनाची सुविधा उपलब्ध असावी व त्याची नोंद ७/१२ उता-यावर असावी.

३. सामुहीक सिंचनाची सुविधा उपलब्ध असल्यास शेतक-याचे घोषणापत्र.

४. ज्या पिकाकरीता संच बसविण्यात येणार आहे त्या पिकांची नोंद ७/१२ उता-यावर क्षेत्रासह असावी. (७/१२ उता-यावर पिकाची नोंद नसल्यास मंडळ कृषि अधिकारी यांनी पीक लागवडीचे प्रमाणपत्र द्यावे.)

५. विद्युत पंपाकरीता कायमस्वरुपी विद्युत जोडणी.

६. सुक्ष्म सिंचन बसववायाचा सर्व्हे नंबरचा चतुर्सिमा नकाशा (सुक्ष्म सिंचन बसवावयाचा सर्व्हे नंबर व चारही बाजूचे सर्व्हे क्रमांक दर्शवण्यात यावेत)

७. लाभार्थी शेतक-याने (अविभाज्य कुटुंबातील व्यक्तीने) यापूर्वी केंद्र पुरस्कृत योजनेंतर्गत सूक्ष्म सिंचनासाठी लाभ घेतला नसल्याचे किंवा घेतला असल्यास कोणत्या वर्षी किती क्षेत्रासाठी लाभ घेतला याचे मंडल कृषि अधिकारी यांचे प्रमाणपत्र.

८. पाणी व मृद तपासणी अहवाल.

९. ज्या शेतक-यांना यापूर्वी कोणत्याही शासकीय योजनेचा लाभ मिळालेला नाही, अशा शेतक-यांना त्यांनी धारण केलेले क्षेत्र विचारात घेवून प्राधान्य देण्यात यावे.

१०. यापूर्वी ज्या लाभार्थ्यांनी मागील दहा वर्षात ५ हेक्टर किंवा जास्त क्षेत्रासाठी ठिबक व तुषार सिंचन योजनेचा लाभ घेतला आहे, असे लाभार्थी या योजनेचा लाभ घेण्यास पात्र असणार नाहीत.

११. ठिबक व तुषार सिंचन संचाकरीता राष्ट्रीय बागवानी मंडळाकडून/इतर कोणत्याही केंद्र किंवा राज्य योजनेतंर्गत यापूर्वी अनुदान उपलब्ध करून घेतले असल्यास या योजनेतंर्गत त्याच संचाकरीता लाभ घेता येणार नाही.

५.२ ऑनलाइन प्रणालीवर अर्ज करणे

सन २०१२-१३ पासुन सुक्ष्म सिंचन योजना राबविण्यासाठी संगणक प्रणालीचा (ऑनलाईन ई-ठिबक) अवलंब करण्यात येत आहे. सन २०१५-१६ मध्ये देखील या उपअभियानांतर्गत शेतक-यांना अर्ज करण्यासाठी ñ ई-ठिबकÒ या आज्ञावलीचा उपयोग बंधनकारक आहे. शेतक-यांनी अर्ज करण्यासाठी कृषि विभागाच्या www.mahaagri.gov.in या संकेतस्थळावरील ñ ई-ठिबकÒ या आज्ञावलीचा उपयोग करावा.

१. ऑनलाईन अर्ज सादर करताना शेतक-यांनी कृषि विभागाची वेबसाईट www.mahaagri.gov.in संकेतस्थळावर जाऊन ई-ठिबक आज्ञावलीव्दारे अर्ज करावयाचे आहे. सदरचे अर्ज ऑनलाईन

प्रणाली व्दारे संबंधीत तालुका कृषि अधिका-यांकडे पुर्वसंमती करीता सादर होतील. तदनंतर शेतक-यानी सुक्ष्म सिंचन संच बसविण्यासाठी विहीत प्रपत्रातील (परिशिष्ट-४) अर्ज तालुका कृषि अधिकारी यांचेकडे **एकवीस दिवसाच्या आत** सादर करावेत. या मुदतीत अर्ज सादर केला नाही तर ऑनलाईन प्रणालीतील अर्ज रद्द होईल.

२. शेतक-यास जर उपरोक्त प्रमाणे शक्य नसेल तर त्यांनी विहीत केलेल्या परिशिष्ट-४ प्रपत्रातील अर्ज तालुका कृषि अधिकारी यांच्या कार्यालयात जाऊन सादर करावेत. अशा शेतक-यांच्या अर्जाची तालुका कृषि अधिकारी यांनी त्यांच्या login मधून ऑनलाइन प्रणालीवर Beneficiary Entry व Application Entry करावी आणि संबधीत शेतक-यांना लाभार्थी आय.डी द्यावा.

३. सुक्ष्म सिंचन संच बसवू इच्छिणा-या शेतक-याने अर्जदाराने अर्जासोबत परिशिष्ट ४ मध्ये नमुद केलेले सर्व कागदपत्र जोडणे आवश्यक आहे.

४. अर्ज प्राप्त झाल्यावर तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयात त्याच दिवशी आवक रजिस्टर मध्ये नोंद करुन त्याची पोहोच पावती नमूना परिशिष्ट-५ मधील नमुन्यात संबंधित शेतक-यास देण्यात यावी.

५. प्राप्त झालेले अर्ज तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयात तारखेनुसार व प्रवर्ग निहाय (अनुसुचित जाती/अनुसुचित जमाती/अल्प, अत्यल्प व महिला शेतकरी) नोंदवावेत.

६. तालुका कृषि अधिकारी यांनी त्यांचे तालुक्यास दिलेल्या उद्दिष्टाच्या मर्यादेतच, परिशिष्ट ४ मध्ये अर्ज करणा-या शेतक-यांना क्रमवारीनुसार नमूना परिशिष्ट-६ नुसार **चार दिवसांच्या आत पुर्वसंमती पत्र द्यावे.** कोणत्याही परिस्थितीत उद्दीष्टापेक्षा जास्त पुर्वसंमती देऊ नये. तालुक्यास दिलेल्या उद्दीष्टापेक्षा जास्त पुर्वसंमती दिल्यास त्याची जबाबदारी तालुका कृषि अधिकरी यांची राहील.(सन २०१५-१६ चे उद्दीष्ट लवकरच कळविण्यात येत आहे).

७. चार दिवसात तालुका कृषि अधिकारी यांनी पुर्वसंमती पत्र दिले नाही तर संबधीत शेतक-याचा अर्ज ऑनलाइन प्रणालीद्वारे उपविभागीय कृषि अधिकारी यांच्याकडे जाईल. उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी अशा पध्दतीने ऑनलाइन प्रणालीद्वारे प्राप्त अर्जांना **चार दिवसांच्या आत पुर्वसंमती पत्र द्यावे.** जर चार दिवसात उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी पुर्वसंमती पत्र दिले नाही तर ऑनलाइन प्रणालीद्वारे संबधीत शेतक-याना पुर्वसंमती पत्र वितरीत होईल. अशा प्रकरणी ज्यास्तरावर दिरंगाई झाली त्याच्या विरुध्द जिल्हा अधिक्षक कृषि यांनी प्रशासकीय कार्यवाही करावी

८. अर्ज केलेल्या शेतक-याकडे सुक्ष्म सिंचन संच उभारण्यासाठी सिंचनस्त्रोत व विद्युत जोडणीची सुविधा असल्याची खात्री कृषि सहाय्यकाने कंपनीच्या तज्ञ प्रतिनिधीच्या मदतीने करावी.

९. पुर्वसंमती पत्र प्राप्त झाल्यानंतर शेतक-याना त्यांच्या पसंतीच्या नोंदणीकृत कंपनीच्या वितरकाकडुन १ महिन्याच्या आत संच बसवून घेणे बंधनकारक राहील. या मुदतीत शेतक-याने संच न बसविल्यास त्यांचे पुर्वसंमती पत्र रद्द समजण्यात येईल, तसेच सदर शेतक-याचा अर्ज

ऑनलाईन प्रणालीतून बाद होईल. त्यानंतर गरजेनुसार त्याला विहीत पध्दतीने पुन्हा अर्ज करता येईल .

५.३ सुक्ष्म सिंचन संच बसविणे बाबत कार्यवाही

१. सुक्ष्म सिंचन संच बसविण्यापुर्वी शेतक-याने, त्याच्या पसंतीनुसार निवडलेल्या उत्पादक कंपनीने किंवा त्यांचे प्रतिनिधीने शेतक-या बरोबर परिशिष्ठ- ७ प्रमाणे करार करणे आवश्यक आहे.

२. कंपनीच्या तज्ञ प्रतिनिधीने अर्जदार शेतक-याच्या शेताचे सर्वेक्षण करुन पिकाच्या दोन ओळीमधील अंतर, दोन रोपामधील अंतर, पिकनिहाय पाण्याची गरज, माती व पाणी परिक्षण अहवाल इत्यादिच्या आधारे सुक्ष्म सिंचन संचाचा आराखडा तयार करावा. आराखडा तयार करताना केंद्र शासनाने विविध सुक्ष्म सिंचन पध्दतीसाठी मार्गदर्शन सुचनामध्ये दिलेल्या सुचक साहित्य गरज (Indicative Material Requirement) विचारात घेण्यात यावी, जेणे करुन सुक्ष्म सिंचन संचाचा खर्च विहीत मर्यादेत राहील.

३. सुक्ष्म सिंचन संचाचा आराखडा ग्राफ पेपरवर असावा. आराखडा ''तांत्रिकदृष्ट्या योग्य व आर्थिकदृष्ट्या किफायतशिर'' असल्याचे प्रमाणपत्र कंपनीच्या तज्ञ प्रतिनिधीने द्यावे. कंपनीने/ प्रतिनिधीने सदरचा आराखडा तालुका कृषि अधिकारी यांचेकडे सादर करावा व त्याची प्रत संबंधित शेतक-यास द्यावी.

४. तालुका कृषि अधिकारी यांनी सदरचा आराखडा केंद्र शासनाने विहीत केलेल्या मापदंडानुसार योग्य असल्याबाबत खात्री करावी.

५. संबंधित कंपनी प्रतिनिधी व त्यांचे वितरकाने तांत्रिकदृष्ट्या योग्य आराखड्याप्रमाणे संच बसविण्याची कार्यवाही करावी. संचातील घटक हे केंद्र शासनाने विहीत केलेल्या बी.आय.एस.(BIS) दर्जाचे असणे बंधनकारक आहे.

६. सुक्ष्म सिंचन संच बसविल्यानंतर अनुदान मागणीचा प्रस्ताव शेतक-याने तालुका कृषि अधिकारी यांच्याकडे १ महिन्याच्या आत सादर करावेत.

५.४ अनुदान प्रस्ताव

सुक्ष्म सिंचन संच कार्यान्वयीत झाल्यावर संबधीत शेतक-याचा अनुदान मागणीचा प्रस्ताव कृषि सहाय्यकाने दोन प्रतीत तालुका कृषि अधिकारी यांच्याकडे सादर करावा. शेतक-याचे अनुदान प्रस्ताव तयार करण्यासाठी वितरकाकडून खालील कागद पत्र घेण्यात यावीत.

१) सुक्ष्म सिंचन संच साहित्याचे सर्व करासहित, कंपनीच्या अधिकृत वितरकाने स्वाक्षरीत केलेले बील. (व्हॅट क्रमांकासह)

२) सुक्ष्म सिंचन संचाचा ग्राफ पेपरवरील आराखडा

३) उत्पादक कंपनीने किंवा त्यांचे प्रतिनिधीने शेतक-या बरोबर परिशिष्ठ- ७ प्रमाणे केलेला करार

४) संच कार्यान्वीत असल्याबाबतचे शेतक-याचे पत्र.

५) कंपनीच्या वतीने बिलावर स्वाक्षरी करणा-या प्राधिकृत प्रतिनिधीची / वितरकाची नमुना स्वाक्षरी

६) सर्व्हिस कुपन्स व पोस्टकार्डस् मिळाल्याबाबत शेतक-याची पोहोच.

अनुदान प्रस्तावासाठी आवश्यक असणारे अभिलेख/कागदपत्रे कृषि सहाय्यक यांनी खालील प्रमाणे उपलब्ध करुन द्यावयाचे आहेत.

अ.क्र	कागदपत्रे	कोणाकडुन घ्यावयाची
१	७/१२, ८अ, पासबुकाच्या पहिल्या पानाची छायांकित प्रत.	शेतक-यांकडुन
२	मोका तपासणी अहवाल व सुक्ष्म सिंचन आराखडा	कृषि सहाय्यक यांनी मोका तपासणी न केलेल्या प्रकरणी , मोका तपासणी केलेल्या कृषि पर्यवेक्षक /मंडळ कृषि अधिकारी यांचे कडुन
३	बील इनव्हाईस	वितरकांकडुन- तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयास सादर केलेल्या यादीतुन
४	पाणी /मृद तपासणी अहवाल	तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयाशी संपर्क साधुन
५	अनुदानाचा दाखला	मंडल कृषि अधिकारी/ तालुका कृषि अधिकारी
६	पूर्वसंमती पत्र, शेतक-यांचा अनुदान मागणी अर्ज, शेतक-यांची सर्व प्रमाणपत्रे	कृषि सहाय्यक यांनी शेतक-याकडुन प्राप्त करुन घ्यावीत.

वरील प्रमाणे सर्व कागदपत्रे जमा करुन कृषि सहाय्यक यांनी शेतक-यांचे अनुदान प्रस्ताव तयार करुन मंडल कृषि अधिकारी यांचे मार्फत तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयात सादर करावेत.
प्रस्ताव प्राप्त झाल्यावर त्याची नोंद तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयात कालानुक्रमानुसार नोंदवही परिशिष्ट-८ मध्ये दिलेल्या नमुन्यात घ्यावी व असे प्रस्ताव कालानुक्रमानुसार हाताळले जातील, याची दक्षता तालुका कृषि अधिकारी यांनी घ्यावी.

१. तालुका कृषि अधिकारी यांनी शेतक-याचा अनुदान मागणीचा प्रस्ताव प्राप्त झाल्याबाबतची नोंद परिशिष्ट-८ नुसार त्यांच्या कार्यालयातील नोंदवहीत घ्यावी.
२. तालुका कृषि अधिकारी यांनी प्रस्ताव प्राप्त झाल्याबाबत शेतक-यास लेखी स्वरुपात पोहोच पावती परिशिष्ट-९ प्रमाणे द्यावी.
३. आर.टी.जी.एस. व्दारे अनुदान वितरीत होणार असल्याने अचुक पध्दतीने संबंधीत शेतक-याच्या खात्यात अनुदान वितरण होण्यासाठी बँकेचा खाते क्रमांक तपासण्याची पुर्णतः जबाबदारी तालुका कृषि अधिका-याची राहील.

४. लाभार्थीचे अनुदान जिल्हास्तरावरुन बॅक खात्यात आर.टी.जी.एस. द्वारे वर्ग करण्यात येणार असल्याने लाभार्थीचे बॅक खाते, राष्ट्रीयकृत बॅकेत किंवा ज्या बॅकेत आर.टी.जी.एस प्रणालीची सुविधा आहे किंवा एन.बी.एफ.सी (Non-banking financial company) येथेच असणे बंधनकारक करण्यात आले आहे .

५.५ अनुदान प्रस्तावावरील कार्यवाही

१. संच बसविल्यानंतर व शेतक-याचा अनुदान मागणीचा प्रस्ताव प्राप्त झाल्या नंतर तालुका कृषि अधिका-यांनी त्यांचा login मधून ऑनलाइन प्रणालीवर संच उभारण्यासाठी वापरलेल्या साहित्याच्या बिलाच्या एकुण रक्कमेची नोंद इनव्हाईस या सदरात करावी.

२. अनुदान मागणीचा प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर तालुका कृषि अधिकारी यांनी, शासन निर्णय दिनांक ७ जुलै २०१४ मधील तरतूदीनुसार, संबधीत कृषि सहाय्यकाकडून संचाची १०० टक्के तपासणी करुन घ्यावी. कृषि सहाय्यकाने तपासणी केलेल्या संचापैकी कृषि पर्यवेक्षकाने किमान ५० टक्के संच, मंडल कृषि अधिकारी यांनी किमान ३० टक्के संच आणि तालुका कृषि अधिकारी यांनी २० टक्के संचांची **मोका तपासणी पंधरा दिवसाच्या आत करून ऑनलाइन प्रणालीवर भरणे आवश्यक आहे.** मोका तपासणी करण्यासाठी उपरोक्त तीनही संवर्गाच्या अधिकारी/ कर्मचारी यांच्या कामाच्या व्याप्तीचा आढावा घेवून मोका तपासणीचे नियोजन व सनियंत्रण तालुका कृषि अधिकारी यांनी करावयाचे आहे. मोका तपासाणी अहवालावर लाभार्थिची / त्याच्या प्रतिनिधीची स्वाक्षरी घ्यावी. तसेच अहवालासोबत प्रक्षेत्रावर जोडणी केलेल्या सुक्ष्म सिंचन संचाचे शेतकरी किंवा त्याचे प्रतिनिधीसह छायाचित्र जोडावे. छायाचित्राचा खर्च कंपनी / वितकर यांनी करावा. याबाबतचा सविस्तर सुचना परिच्छेद क्र. **५.११** मध्ये दिलेल्या असून त्यानुसार कार्यवाही करण्यात यावी.

३. कृषि पर्यवेक्षक/मंडल कृषि अधिकारी / तालुका कृषि अधिकारी यांनी केलेल्या मोका तपासणीचे अहवाल तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयात सादर करावेत. हे अहवाल प्राप्त झाल्यानंतरच तालुका कृषि अधिकारी यांच्या login मधून, कृषि पर्यवेक्षक / मंडल कृषि अधिकारी / तालुका कृषि अधिकारी यांनी केलेली मोका तपासणी ऑनलाईन प्रणालीत नोंदवावी. कोणत्याही परिस्थितीत कृषि सहाय्यकाने केलेली तपासणी, मोका तपासणी म्हणून ऑनलाईन प्रणालीत करण्यात येवू नये.

४. वरील मुद्दा क्र. १ व २ मध्ये नमुद केल्या प्रमाणे संबधीत अधिका-यांनी विहित मुदतीत मोका तपासणी केली नाही तर मोका तपासणी नोंदीसाठी तालुकास्तरावर ऑनलाइन प्रणाली बंद होवून, अर्ज उप विभागीय कृषि अधिका-यांकडे ऑनलाइन प्रणालीद्वारे फॉरवर्ड होतील. ऑनलाइन प्रणालीद्वारे उप विभागीय कृषि अधिका-यांकडे अशा प्रकारचे, तालुकास्तरावर मोका तपासणीची नोंद न झालेले अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी **दहा दिवसांच्या आत**

संबधिताकडून मोका तपासणी करून घ्यावी. तसेच उपविभागस्तरावर मोका तपासणीची नोंद ऑनलाइन प्रणालीत करून संबधीता विरूध्द प्रशासकीय कार्यवाही प्रस्तावीत करावी.

५. मोका तपासणीच्या आधारे केंद्र शासनाने निर्धारीत केलेल्या संच उभारणीच्या किंमतीच्या मर्यादेत व परिच्छेद क्र. २.५ मधील टक्केवारीनुसार अनुदानची निश्चिती तालुकास्तरावरून करून प्रस्ताव ऑनलाईन पध्दतीने उपविभागीय कृषि अधिकारी यांच्याकडे मंजूरीस्तव सादर करावेत.

६. उपविभागीय कृषि अधिकारी कार्यालयात अर्जाची तसेच अनुदान परीगणनेची तपासणी करावी. पात्र प्रस्तावांची अनुदानसाठी शिफारस करून प्रस्ताव ऑनलाईन प्रणालीवरून जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांच्याकडे सादर करावेत.

७. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी, कृषि आयुक्तलयाने जिल्ह्यासाठी निश्चित केलेल्या लक्षांकाच्या मर्यादेतच, उपविभागाकडून अनुदानासाठी शिफारस केलेल्या प्रस्तावांना मंजूरी द्यावी.

८. लाभार्थीचे अनुदान जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी स्तरावरुन त्याच्या बॅक खात्यात आर.टी.जी.एस.द्वारे वर्ग करावे.

५.६ सुक्ष्म सिंचन प्रस्तावासाठी कर्ज उभारणी

१. सन २०१५-१६ मध्ये राष्ट्रीयकृत, सहकारी बँका किंवा एन.बी.एफ.सी (Non-banking financial company) मार्फत कर्ज घेवून शेतक-यास संचाची उभारणी करावयाची असल्यास खालील प्रमाणे कार्यपध्दतीचा अवलंब करावा.

२. तालुका कृषि अधिकारी यांचेकडून सुक्ष्म सिंचन संच बसविण्यासाठी पुर्वसंमती पत्र प्राप्त झाल्यानंतर शेतकरी त्यांचे पसंती प्रमाणे उत्पादक कंपनीच्या वितरकाकडून शेत परिस्थितीनुसार सुक्ष्म सिंचन संचासाठी येणा-या खर्चाचा प्रस्ताव, बँकेकडे कर्ज मंजूरीसाठी सादर करावेत.

३. सुक्ष्म सिंचन संचासाठी कर्जाचा प्रस्ताव शेतक-याकडून प्राप्त झाल्यानंतर संबधीत बँकेने प्रस्तावाची छाननी करुन शेतक-यास कर्ज मंजूरीबाबत हमीपत्र द्यावेत.

४. कर्ज मंजूरीबाबत हमीपत्र प्राप्त झाल्यानंतर शेतक-याने, उत्पादक कंपनीकडून व वितरकाकडून प्रत्यक्ष शेतावर सुक्ष्म सिंचन संच एक महिन्याच्या आत बसवून घ्यावेत.

५. लाभार्थी शेतक-याने संच बसविल्यानंतर अनुदान मागणीचा प्रस्ताव तालुका कृषि अधिकारी यांचेकडे सादर करावेत. तालुका कृषि अधिकारी यांनी मंडळ कृषि अधिकारी व व कर्ज पुरवठा करणा-या संस्थांच्या प्रतिनिधी मार्फत संचाची संयुक्त मोका तपासणी करुन घ्यावी.

६. संयुक्त मोका तपासणीची नोंद ऑनलाईन प्रणालीत करून तालुका कृषि अधिकारी अनुदान अदायगीबाबत प्रस्ताव मंजूरीस्तव उपविभागीय कृषि अधिकारी यांचेकडे सादर करावेत. तसेच तालुका कृषि अधिकारी यांनी उत्पादक कंपनीस अदा करावयाच्या कर्ज रक्कमेबाबत बँकेस प्रमाणपत्र द्यावे.

७. तालुका कृषि अधिकारी यांचे प्रमाणपत्र प्राप्त झाल्यानंतर बँकेने कर्ज रकमेचा धनादेश शेतक-यामार्फत संबंधित सुक्ष्म सिंचन कंपनीस / पुरवठादार/ विक्रेता यांना अदा करावा.

८. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांच्या मंजूरीप्रमाणे अनुदानाची रक्कम कर्ज पुरवठा करणा-या बँका /एन.बी.एफ.सी मधील शेतक-यांच्या कर्ज खात्यावर जमा करण्यात येईल.

५.७ अनुदान प्रस्तावाबाबत काही महत्वाच्या बाबी

१. शेतक-याकडे आवश्यक सिंचनस्त्रोत उपलब्ध असणे आवश्यक आहे. उपलब्ध पाण्याचा विचार करुन तेवढ्याच क्षेत्राकरीता लाभ घेता येईल.

२. विद्युत पुरवठा, चारी खोदणे, पंप, पॅनेल, विद्युतीकरणाचे काम इ. बाबीकरीता येणारा खर्च लाभार्थ्यांनी स्वतः करावयाचा आहे.

३. विहिर,बोअर, ओव्हरहेड टँक, इंजिन/ विद्युत पंप संच व त्यांचा कोणताही भाग, जनरेटर सेट इत्यादी अनुषंगीक बाबीसाठी अनुदान अनुज्ञेय असणार नाही.

४. नव्याने सिंचन स्त्रोत निर्माण करण्यासाठी अनुदान देय नाही.

५. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनेमध्ये फिटींग्ज व ॲक्सेसरीज सेटचा उल्लेख असून त्याच्या खर्चाचा एकूण खर्चामध्ये समावेश केलेला आहे. फिटींग्जमध्ये टी, एल्बो, रिड्यूसर, फिमेल थ्रेडेड अडाप्टर, मेल थ्रेडेड अडाप्टर, एन्ड कॅप, नट बोल्टसह फ्लँज, सर्व्हिस सॅडल, बेन्ड, जीआयएन निपल, टालफॅन टॅब, पीव्हीसी सेन्ट्रल जॉईट इ. बाबींचा समावेश होतो. ॲक्सेसरीजमध्ये स्टार्ट कनेक्टर, रबर ग्रोमेट, निपल, रिड्यूसर, टी, एल्बो, डमी ड्रीपर, एन्ड कॅप इ. बाबींचा समावेश आहे. संच उभारणीसाठी प्रत्यक्ष शेतावर उपरोक्त साहित्याच्या वापरानुसारच बिल देणे बंधनकारक आहे. कोणत्याही परिस्थितीत मोघम स्वरुपाचे बिल देण्यात येउ नये.

६. मुख्य पिक व आंतरपिकांत संच बसविला असल्यास शेतक-याच्या पसंतीनुसार एकाच पिकास, लॅटरल अंतर गटाच्या निर्धारित खर्च मर्यादाप्रमाणे देय असलेले अनुदान देण्यात येॆईल.

७. शेतक-यांच्या ७/१२ उता-यावर विहिरीची नोंद नसल्यास लेखा परिक्षणात आक्षेप घेण्यात येतात. यास्तव प्रस्तावा बरोबर जोडलेल्या ७/१२ उता-यावर विहिरीची नोंद असणे आवश्यक आहे. मात्र प्रत्यक्षात विहिर असूनही केवळ ७/१२ उता-यावर नोंद घेतलेली नाही म्हणून शेतक-यांची अडवणूक होऊ नये म्हणून मंडळ कृषि अधिकारी यांनी प्रत्यक्ष शेतावर जाऊन खात्री करावी व तसे प्रमाणपत्र द्यावे. हे प्रमाणपत्र ७/१२ उता-यासोबत लावावे.

८. पिकांच्या लागवडीचा हंगाम विचारात घेता काही वेळा पिकाची नोंद ७/१२ उता-यावर महसूल विभागामार्फत उशिरा करण्यात येते. अशावेळी मंडळ कृषि अधिकारी यांनी स्वतः शेताची पाहणी करुन शेतात पीक असल्याबाबत (पीक क्षेत्राचा उल्लेख करुन) प्रमाणपत्र द्यावे. पिकांची नोंद सुक्ष्म सिंचन संचाचे अनुदान अदा करण्यापूर्वी ७/१२ उता-यावर करुन घेऊन सुधारित ७/१२ उतारा मंडळ कृषि अधिकारी/तालुका कृषि अधिकारी यांच्याकडे देण्याची जाबाबदारी संबंधित शेतक-याची राहील. मात्र शेतक-याकडून सुधारीत ७/१२ उतारा प्राप्त झाल्यानंतर त्याची सत्यप्रत प्रस्तावाच्या स्थळप्रतीसोबत ठेवून ७/१२ उता-याची मूळप्रत मूळ प्रस्तावासोबत लावण्यासाठी व शेतक-याची अनुदानाबाबतची पुढील तातडीची कार्यवाही होण्यासाठी हा ७/१२ उतारा उप

विभागीय कृषि अधिकारी यांच्याकडे सादर करणे आवश्यक आहे. याशिवाय उता-यावर जेवढ्या क्षेत्राची नोंद संबंधित पिकाची असेल तेवढ्याच क्षेत्राचे अनुदान मंजूर करावे.

९. **तुषार सिंचन संचाच्या पाईपवर एम्बॉसींग**

तुषार सिंचन संच हा एका जागेवरुन दुसरीकडे सहज हलविता येण्यासारखा असतो. शेतक-यांकडून प्रत्यक्ष संचाची तपासणी करताना हा संच दुस-या शेतक-यांकडून आणला जाऊ नये व त्यामुळे एका संचावर दोन वेळा अनुदान दिले जाऊ नये, म्हणून तुषार संचाचे पाईपच्या जोडावर, फिमेल पार्टवर एम्बॉसींग करुन पुढीलप्रमाणे मजकूर लिहावा. **''शेतक-याचे नाव, गाव, संच बसविल्याचे वर्ष ''**. सदरचा मजकूर वितरकाकडून संच हस्तांतरीत करण्यापुर्वी कोरुन टाकण्यात यावा. कोरल्यानंतर त्यावर रंग द्यावा. मजकूर कोरतांना शक्यतो साधे मशीनद्वारे कोरावा. मजकूर सहजासहजी नष्ट होणार नाही, अशा स्वरुपात असावा. हा मजकूर लिहिला आहे याबाबतची क्षेत्रीय अधिका-यांनी त्यांच्या तपासणीच्या वेळी खात्री करुन घ्यावी.

५.८ विविध लागवड अंतरावरील क्षेत्राकरीता खर्च मर्यादा व अनुदान मर्यादा.

५.८.१ ठिबक सिंचन संच

सन २०१४-१५ साठी संबंधीत लॅटरल अंतर गटातील सर्व लॅटरल अंतरासाठी अनुदान परिगणना करण्यासाठी शासनाने शासन निर्णय क्र/सुसिंयो-२११४/प्र.क्र.९३/ ४ अे, दि.२९ /११/२०१४अन्वये पुढील प्रमाणे ठिबक सिंचन संच उभारणीच्या किंमती निर्धारीत केलेल्या आहेत. याच किमती तूर्त सन २०१५-१६ साठी लागू करण्यात याव्यात.यामध्ये केंद्र शासनाच्या प्राप्त होणा-या मार्गदर्शक सुचना नुसार होणारे बदल लागु होतील.

सन २०१५-१६ साठी ठिबक सिंचन संचाचे अनुदान परिगणीत करण्यासाठी विविध लागवड क्षेत्राकरीता उभारणी खर्च मर्यादा.

अ.क्र.	लॅटरल अंतर गट	१ हेक्टर	२ हेक्टर	३ हेक्टर	४ हेक्टर	५ हेक्टर
१	८ मी. व त्यापेक्षा जास्त	२३५००	३८१००	५९०००	७४१००	९४२००
२	४ मी. ते ८ मी	३३९००	५८१००	८५४७७	१०८६५६	१४२४००
३	२ मी. ते ४ मी	५८४००	१०८०००	१६१८००	२२०६००	२७१५००
४	१.२ मी. ते २ मी	८५४००	१६१३००	२४३४००	३३२८००	४१२८००
५	१.२ मी. पेक्षा कमी	१०००००	१९३५००	२९२१००	३९९४००	४९५४००

संच उभारणीचा खर्च यापेक्षा कमी अधिक येऊ शकतो. बिलाची रक्कम, मोका तपासणी आणि उपरोक्त निर्धारित खर्च मर्यादा यापैकी जी कमी असेल ती रक्कम अनुदानासाठी अंतिम

समजण्यात यावी. या अंतिम रकमेवर परिच्छेद क्र.२.५ मध्ये दिलेल्या टक्केवारीच्या मर्यादेत अनुदान देण्यात यावे.

५.८.२ विविध क्षेत्राकरीता बसविलेल्या ठिबक संचासाठी खर्च मर्यादा व अनुदान निश्चिती

केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनेनुसार १.००, २.००, ३.००, ४.०० व ५.०० हेक्टर क्षेत्रासाठी अनुदान परिगणीत करण्यासाठी संच उभारणे खर्च मर्यादा शासन मान्यतेनंतर करण्यात येतील. मात्र यापेक्षा वेगळ्या क्षेत्राकरीता अनुदान परिगणीत करण्यासाठी खालील प्रमाणे कार्यपध्दतीचा अवलंब करावा.

उदा. ñ ८ X ८ मी. ò या लॅटरल अंतरासाठी १.४० हेक्टर ठिबक सिंचन संच बसविलेले असल्यास त्यासाठी निश्चित करावयाची खर्च मर्यादा व देय अनुदान याबाबतचे स्पष्टीकरण पुढीलप्रमाणे देण्यात येत आहे.

- १ हेक्टर क्षेत्रावरील ठिबक सिंचनाकरीता दिलेली खर्च मर्यादा = रु. २३५००/-
- २ हेक्टर क्षेत्रावरील ठिबक सिंचनाकरीता दिलेली खर्च मर्यादा = रु ३८१००/-
- १.४० हे. क्षेत्रावरील ठिबक सिंचनाकरीता निश्चित करावयाची खर्च मर्यादा पुढील प्रमाणे राहिल.

१. १ हेक्टर व २ हेक्टर क्षेत्रामधील खर्च मर्यादेतील फरक. रु. ३८१०० - २३५०० = रु १४६००/-

२. १ हे. व २ हे. क्षेत्रातील फरक = १०० गुंठे

३. प्रति गुंठा खर्च मर्यादेतील फरकाची रक्कम रुपये १४६०० भागिले रु १०० = रु १४६.०० प्रती गुंठा

४. या प्रमाणे ४० गुंठे क्षेत्रासाठी येणारी फरकाची रक्कम : १४६.०० X ४० = रु.५८४०/-

५. या प्रमाणे १.४० हे. क्षेत्रासाठी येणारी रक्कम १ हेक्टरची खर्च मर्यादा + ४० गुंठ्याकरीता रु. २३५०० + रु.५८४०/- = रु. २९३४०/-

६. वरीलप्रमाणे १.४० हेक्टर क्षेत्रावर बसविलेल्या ठिबक सिंचनासाठी येणारी खर्च मर्यादा रुपये २९३४०/- इतकी राहिल.

७. १.४० हेक्टर करीता ६० टक्के दराने येणारे अनुदान रु २९३४० X ०.६० = रु. १७६०४/- व ४५ टक्के दराने अनुदान रु २९३४० X ०.४५ = १३२०३/-

वर स्पष्ट केल्यानुसार विविध लॅटरल अंतरासाठी व विविध क्षेत्रासाठी बसविलेल्या ठिबक सिंचन संचाची मर्यादा व अनुदान रक्कम परिगणीत करण्यात यावी.

५.८.२ अ. तुषार सिंचन संच –

अनुदान परिगणतेसाठी तुषार सिंचन संच उभारणीसाठी प्रति हेक्टरी खर्च मर्यादा (रुपये)

चल स्प्रिंकलर (पोर्टेबल)

क्षेत्र (हे)	**६३ मी.मी.**	**७५ मी.मी.**	**९० मी.मी.**
०.४ हे .पर्यंत	११९३०	लागू नाही	लागू नाही
०.४० ते १.०० हे .	१९६००	२२५५२	लागू नाही
१.०० ते २.०० हे .	२८१०७	३२३०५	लागू नाही
२.०० ते ३.०० हे .	लागू नाही	लागू नाही	४२४५५
३.०० ते ४.०० हे .	लागू नाही	लागू नाही	५३६४७
४.०० ते ५.०० हे .	लागू नाही	लागू नाही	६०६३१

सेमी पर्मनंट इरिगेशन सिस्टीम

क्षेत्र (हे)	**खर्च मर्यादा** (रुपये)
०.४ हे .पर्यंत	२२५५३
०.४० ते १.०० हे .	३६६००
१.०० ते २.०० हे .	६९७९१
२.०० ते ३.०० हे .	९४२०१
३.०० ते ४.०० हे .	१२०३७०
४.०० ते ५.०० हे .	१४६०२६

मिनी स्प्रिंकलर व मायक्रो स्प्रिंकलर

क्षेत्र (हे)	**मायक्रो स्प्रिंकलर**	**मिनी स्प्रिंकलर**
	अंतर ५ × ५ मी.	**अंतर १० × १० मी.**
०.२०	१९५६१	लागू नाही
०.४०	२९५९७	४१३५८
१.००	५८९००	८५२००
२.००	१०३५२५	१५९९९२
३.००	१४९२२४	२४२९४९
४.००	२०१५०४	३१२७०९
५.००	२५४७३५	३८३०७१

लार्ज व्हालूम स्प्रिंकलर इरिगेशन सिस्टीम (रेनगन)

क्षेत्र (हे)	६३ मी.मी.	७५ मी.मी.	९० मी.मी.
०.४० ते १.०० हे .	३१०००	३७३०३	लागू नाही
१.०० ते २.०० हे .	लागू नाही	४७३२७	लागू नाही
२.०० ते ३.०० हे .	लागू नाही	लागू नाही	६७२६०
३.०० ते ४.०० हे .	लागू नाही	लागू नाही	७७९६०
४.०० ते ५.०० हे .	लागू नाही	लागू नाही	८५६१४

तुषार सिंचन संचासाठी शासनाने शासन निर्णय क्र /सुसिंयो-२११४/प्र.क्र.९३/ ४ अे, दि.२९ /११/२०१४अन्वये वरील प्रमाणे संच उभारणीच्या किंमती निर्धारीत केलेल्या आहेत. **याच किमती तूर्त सन २०१५-१६ साठी लागू करण्यात याव्यात.** यामध्ये केंद्र शासनाच्या प्राप्त होणा-या मार्गदर्शक सुचना नुसार होणारे बदल लागु होतील.

संच उभारणीचा खर्च यापेक्षा कमी अधिक येऊ शकतो. बिलाची रक्कम, मोका तपासणी आणि उपरोक्त निर्धारित खर्च मर्यादा यापैकी जी कमी असेल ती रक्कम अनुदानासाठी अंतिम समजण्यात यावी. या अंतिम रकमेवर परिच्छेद क्र.२.५ मध्ये दिलेल्या टक्केवारीच्या मर्यादेत अनुदान देण्यात यावे.

५.८.३ कृषि आयुक्तालयामार्फत सन २०१५-१६ साठी प्रशासकीय मान्यतेच्या अनुषंगाने जिल्ह्यांना लक्षांक निश्चित करून देण्यात येतील. तथापी प्रत्यक्ष निधी उपलब्ध झाल्याशिवाय पुर्वसंमती पत्र देण्यात येवू नयेत. कृषि आयुक्तालय स्तरावरून निधी उपलब्ध होताच त्यानुसार वेळोवेळी कळविण्यात येईल. निधीच्या उपलब्धतेबाबत कळविल्या नंतरच जिल्हास्तरावरून तालुक्यास लक्षांक निश्चित करून द्यावा. तालुका कृषि अधिकारी यांनी लक्षांकाच्या मर्यादेतच पुर्वसंमती पत्रे द्यावीत.

५.९. माती व पाणी परिक्षण

सुक्ष्म सिंचन अभियानंतर्गत माती व पाणी परिक्षण हा घटक अत्यंत महत्वाचा आहे. त्यामुळे या बाबतचे अहवाल अत्यंत खात्रीदायक असावेत. या साठी पुढील मृद चाचणी प्रयोगशाळा यांचे माती व पाणी तपासणी अहवाल ग्राहय धरण्यात यावेत.

१. जिल्हा मृद चाचणी प्रयोगशाळा
२. कृषि विद्यापीठांकडील प्रयोग शाळा
३. कृषि विज्ञान केंद्रांकडील प्रयोग शाळा
४. सहकारी संस्थांकडील प्रयोग शाळा
५. शासनामार्फत मृद आरोग्य अभियानांतर्गत अनुदान दिलेल्या मृद चाचणी प्रयोगशाळा.

६. साखर कारखान्याच्या मृद चाचणी प्रयोगशाळा.

७. शासकीय व खाजगी कृषि महाविद्यालयाच्या प्रयोगशाळा.

८. मृद व पाणी परिक्षणाच्या सुविधा उपलब्ध असलेल्या खत कंपन्यांच्या प्रयोगशाळा.

९. मानव विकास अभियानांतर्गत उभारणी करण्यात आालेल्या प्रयोगशाळा.

माती व पाणी तपासणी अहवालाच्या छायांकित प्रती आणि खाडाखोड असलेले परीक्षण अहवाल ग्राह्य धरण्यात येवू नयेत.

५.१० सुक्ष्म सिंचन उत्पादकाबाबत

सुक्ष्म सिंचन संचाच्या उत्पादकांना कृषि आयुक्तालयामार्फत करारनामा करून मान्यता प्रदान करण्यात आली असून वितरकांना स्वतंत्ररित्या जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांच्या स्तरावरुन मान्यता दिली असून याबाबतची माहिती कृषि विभागाच्या संकेत स्थळावरील ई-ठिबक अज्ञावलीमध्ये उपलब्ध करुन दिलेली आहे.

मान्यताप्राप्त उत्पादक तसेच वितरकाने योग्य काम न केल्यास किंवा काही गैरप्रकार/ अनियमितता झाल्यास शासनावर/ शेतक-यावर नुकसानाची वेळ येते. यासाठी उत्पादकाकडून रु १ लक्ष व वितरकाकडून रु. १०,००० रकमेची बँक गॅरंटी घेण्यात यावी.

५.१०.१ सुक्ष्म सिंचन घटकनिहाय कमाल विक्री दर

केंद्र शासनाचे पत्र क्र. F.NO ११-३७/२०१४- Hort दि.१४/८/२०१४ मुद्दा क्र. २ मधील अट क्र. IV नुसार उत्पादक कंपन्यांना नोंदणी प्राधिका-याकडे त्यांची स्वतःची दर प्रणाली सादरकरणे बंधनकारक राहिल व त्यानुसार त्यांना बिलींग करण्यास अनुमती देण्यात यावी असे नमुद केले आहे. त्यानुसार शासनाने शासन निर्णय क्र /सुसिंयो-२११४/प्र.क्र.९३/ ४ अे, दि.२९ /११/२०१४ अन्वये सन २०१४-१५ साठी सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादकांना स्वतःचे घटक निहाय दर आकारण्यास मान्यता प्रदान केली होती. सन २०१५-१६ साठी देखील उत्पादक कंपन्यांना नोंदणी प्राधिका-याकडे त्यांची स्वतःची दर प्रणाली सादरकरणे व त्यानुसार त्यांना बिलींग करण्यास अनुमती देण्यात येईल अशी धारणा आहे. त्यामुळे सन २०१५-१६ साठी सन २०१४-१५ ची कार्यपद्धती वापरण्यात यावी. मात्र सन २०१५-१६ साठी केंद्र / राज्य शासनाने या मध्ये बदल केल्यास तो उत्पादक कंपन्यावर बंधनकारक राहील.

५.१०.२ सुक्ष्म संच घटकांचे बिल व बिलींग

ठिबक सिंचन संच -

१. केंद्र शासनाने दोन ओळी व दोन रोपांमधील अंतरासाठी क्षेत्रनिहाय ठिबक संचाच्या लॅटरलच्या अंतरानुसार क्षेत्रनिहाय संचासाठी सुचक साहित्य गरज (Indicative Material Requirement) मार्गदर्शक सुचनामध्ये ठरवुन दिलेली आहे. शक्यतो त्याप्रमाणे संच उभारणी करुन शेतक-यांना बिल देणे

अपेक्षित आहे. वितरकांनी शेतक-यांना पक्की बीले द्यावीत. तसेच कोरे चेक शेतक-यांकडुन घेऊ नयेत व आगाऊ कच्ची बिले शेतक-यांना देऊ नयेत. मार्गदर्शक सुचनांमध्ये संचासाठी निर्धारीत केलेले साहित्याव्यतिरिक्त इतर बाबींच्या अथवा घटकांच्या किंमतींचा अंतर्भाव बिलात करु नये. वाहतूक व जोडणी खर्च उत्पादक कंपन्यानी करावयाचा आहे. यासाठी कंपन्यानी किंवा वितरकांनी शेतक-यांकडून रक्कम घेवू नये.

२. बिलामध्ये प्रमुख घटकाचा (उदा. लॅटरल, पाईप, फिल्टर इ.)बॅच नंबर नमूद करणे आवश्यक आहे.

३. शासनाने निर्धारीत केलेल्या विविध लॅटरल अंतर गटांसाठी निश्चित केलेल्या संच उभारणी खर्च मर्यादेपेक्षा कमी किंमतीचे बील असेल, तर घटकांची खात्री करुन बिलाच्या रक्कमेवर अनुदानाची परिगणना करावी. मात्र विविध लॅटरल अंतर गटांसाठी निश्चित केलेल्या संच उभारणी खर्च मर्यादेपेक्षा जास्त किंमतीचे बील असेल, तर घटकांची खात्री करुन संबंधीत लॅटरल अंतर गटांसाठी शासनाने निर्धारीत केलेल्या संच उभारणी खर्च मर्यादा रक्कमेवर अनुदान परिगणना करावी. कोणत्याही परिस्थितीत जास्तीचे अनुदान अदा होणार नाही याची दक्षता घ्यावी.

तुषार सिंचन संच -

केंद्र शासनाने दिलेल्या खालील गुणवत्तेचे (Specification) पाईप असतील याची खात्री करावी.

अक्र	पाईपचा व्यास मिमी	दाबाची क्षमता (किलो प्रती चौरस सें.मी)	पाईपचा दर्जा
१	६३	३.२	द्वितिय वर्ग
२	७५	२.५	प्रथम वर्ग
३	९०	२.५	प्रथम वर्ग

५.११ अनुदान वितरणपूर्व व अनुदान वितरणानंतर क्षेत्रिय तपासणी

सुक्ष्म सिंचन संचाची उभारणी तांत्रीक पध्दतीने झाली तसेच विहीत केलेल्या मानकांचे गुणवत्तेचे, विहीत मर्यादेत (Indicative Material Requirement) व बिलाप्रमाणे (Bill Of Quantity) संचाचे विविध घटक पुरविण्यात आले आहेत, याची तपासणी करुनच अनुदान वितरण व्हावे यासाठी कृषि सहाय्यकाने १०० टक्के तपासणी करावी. अनुदान मागणी प्रस्ताव तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयास प्राप्त झाल्यापासुन कृषि पर्यवेक्षक, मंडल कृषि अधिकारी व तालुका कृषि अधिकारी यांनी खालीलप्रमाणात **मोका तपासणी पंधरा दिवसांचे आंत करणे** आवश्यक आहे. मोका तपासाणी अहवालावर लाभार्थिची / त्याच्या प्रतिनिधीची स्वाक्षरी घ्यावी. तसेच अहवालासोबत सुक्ष्म सिंचन संच जोडणे दर्शविणारे शेताचे (शेतकरी किंवा त्याचे प्रतिनिधीसह) छायाचित्र जोडावे.

मोका तपासणी करण्यासाठी कृषि पर्यवेक्षक, मंडल कृषि अधिकारी व तालुका कृषि अधिकारी यांच्या कामाच्या व्याप्तीचा आढावा घेवून मोका तपासणीचे नियोजन व सनियंत्रण तालुका कृषि अधिकारी यांनी करावयाचे आहे. यासाठी तालुका कृषि अधिकारी यांनी अनुदान मागणीचे अर्ज प्राप्त झाल्या बरोबर त्याची मोका तपासणी करण्यासाठी कृषि पर्यवेक्षक/मंडल कृषि अधिकारी / तालुका कृषि अधिकारी यांच्यापैकी कोण मोका तपासणी करणार याची निश्चिती करून तसे लेखी आदेश निर्गमित करावेत. मात्र असे आदेश निर्गमित करतांना शासन निर्णय दिनांक ७ जुलै २०१४ मधील तरतूदीनुसार खाली दर्शविलेल्या टक्केवारीत फारशी तफावत येणार नाही याची दक्षता घ्यावी.

मोका तपासणी		
कृषि सहाय्यक	-	१०० टक्के
कृषि पर्यवेक्षक	-	५० टक्के
मंडल कृषि अधिकारी	-	३० टक्के
तालुका कृषि अधिकारी	-	२० टक्के
नियमीत तपासणी		
उपविभागीय कृषि अधिकारी	-	३ टक्के
जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	-	१ टक्के
विभागीय कृषि सह संचालक	-	प्रतिमाह ५ संच
पालक संचालक	-	प्रतिमाह १ संच

५.११.१ कृषि सहाय्यक

शेतक-यांचा अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर तसेच संचाची उभारणी झाल्यानंतर त्याची १०० टक्के तपासणी करावी. शेतक-याच्या अनुदान प्रस्तावांची छाननी करुन सर्व योग्य कागदपत्रे आहेत, याची खात्री करावी. उभारणी केलेल्या संचाना वितरका कडून विक्री पश्चात सेवा दिली जाते यांची खात्री करावी. जर अशी सेवा दिली जात नसेल तर लेखी अहवाल मंडल कृषि अधिका-यामार्फत तालुका कृषि अधिकारी यांना सादर करावा.

५.११.२ कृषि पर्यवेक्षक

शेतक-यांनी सुक्ष्म सिंचन संच बसवून अनुदान मिळणेकरीता प्रस्ताव सर्व कागदपत्रासह तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयात सादर केल्यानंतर कृषि पर्यवेक्षक यांनी संबंधीत कृषि सहाय्यक यांचेमार्फत अशा प्राप्त प्रस्तावांची छाननी करुन सर्व कागदपत्रे योग्य आहेत, याची खात्री करावी. अपूर्ण प्रस्ताव शेतक-यांना उचित मार्गदर्शनासह परत करावेत. कृषि सहाय्यकाने तपासणी केलेल्या संचापैकी किमान ५० टक्के संचाची मोका तपासणी करावी. मोका तपासणीमध्ये डिसचार्ज व्हेरीएशन व प्रेशर व्हेरीएशन अनुक्रमे १० टक्के व २० टक्के या मर्यादेत असल्याची खात्री करावी. तसेच बिलाप्रमाणे संचातील घटक प्रत्यक्ष असल्याची खात्री करून तशी नोंद मोका तपासणी अहवालात

करावी. मोका तपासणीचे प्रपत्र स्वतःचे हस्ताक्षरात भरावे. उभारणी केलेल्या संचाना वितरका कडून विक्री पश्चात सेवा दिली जाते यांची खात्री करावी. जर अशी सेवा दिली जात नसेल तर लेखी अहवाल मंडल कृषि अधिका-यामार्फत तालुका कृषि अधिकारी यांना सादर करावा. नियमाप्रमाणे देय अनुदान नमूद करुन संच सुस्थितीत कार्यान्वीत असल्याबद्दल स्वाक्षरीसह प्रमाणपत्र (परिशिष्ट-१० ठिबक सिंचन संचासाठी, परिशिष्ट-११ तुषार सिंचन संचासाठी) शेतक-यांच्या प्रस्तावासोबत जोडून प्रस्ताव तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयास सादर करावा.

५.११.३ मंडळ कृषि अधिकारी

शेतक-यांनी सुक्ष्म सिचंन संच बसवून अनुदान मिळणेकरीता परिपुर्ण प्रस्ताव सर्व कागदपत्रासह तालुका कृषि अधिकारी यांच्या कार्यालयात सादर केल्यानंतर संबंधीत मंडळ कृषि अधिकारी यांनी संबधीत कृषि सहाय्यक व कृषि पर्यवेक्षक यांचेमार्फत अशा प्राप्त प्रस्तावांची छाननी करुन प्रस्ताव परिपुर्ण व सर्व कागदपत्रे आहेत याची खात्री करावी. अपूर्ण प्रस्ताव शेतक-यांना उचित मार्गदर्शनासह परत करावेत व त्याची नोंद स्वतंत्र नोंदवहीत ठेवावी. पात्र प्रस्तावाची शिफारस तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयास करावी. कृषि सहाय्यकाने तपासणी केलेल्या संचापैकी किमान ३० टक्के संचाची मोका तपासणी करावी.ही तपासणी कृषि पर्यवेक्षक यांनी केलेल्या तपासणी व्यतिरिक्त राहील. मोका तपासणीमध्ये डिसचार्ज व्हेरीएशन व प्रेशर व्हेरीएशन अनुक्रमे १० टक्के व २० टक्के या मर्यादेत असल्याची खात्री करावी. तसेच बिलाप्रमाणे संचातील घटक प्रत्यक्ष असल्याची खात्री करून तशी नोंद मोका तपासणी अहवालात करावी. मोका तपासणीचे प्रपत्र स्वतःचे हस्ताक्षरात भरावे. नियमाप्रमाणे देय अनुदान नमूद करुन संच सुस्थितीत कार्यान्वीत असल्याबद्दल स्वाक्षरीसह प्रमाणपत्र (परिशिष्ट-१० ठिबक सिंचन संचासाठी ,परिशिष्ट-११ तुषार सिंचन संचासाठी) शेतक-यांच्या प्रस्तावासोबत जोडून प्रस्ताव तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयास सादर करावा

५.११.४ तालुका कृषि अधिकारी

१. मंडळ कृषि अधिकारी यांचेकडून शिफारस होऊन आलेल्या अनुदान अदायगी प्रस्तावाची नोंद तालुका कृषि अधिकारी यांनी त्यांचेकडे असलेल्या नमुना रजिस्टर परिशिष्ट-१० मध्ये ठेवावी. या प्रकरणांची छाननी करुन कृषि सहाय्यकाने तपासणी केलेल्या संचापैकी २० टक्के संचाची मोका तपासणी करावी (सर्व मंडळातील) . ही तपासणी कृषि पर्यवेक्षक व मंडळ कृषि अधिकारी यांनी केलेल्या तपासणी व्यतिरिक्त राहील. मोका तपासणीमध्ये डिसचार्ज व्हेरीएशन व प्रेशर व्हेरीएशन अनुक्रमे १० टक्के व २० टक्के या मर्यादेत असल्याची खात्री करावी. तसेच बिलाप्रमाणे संचातील घटक प्रत्यक्ष असल्याची खात्री करून तशी नोंद मोका तपासणी अहवालात करावी. नियमाप्रमाणे देय अनुदान नमूद करुन संच सुस्थितीत कार्यान्वीत असल्याबद्दल स्वाक्षरीसह प्रमाणपत्र (परिशिष्ट-१० ठिबक सिंचन संचासाठी, परिशिष्ट-११ तुषार सिंचन संचासाठी)

शेतक-यांच्या प्रस्तावासोबत जोडून अनुदान अदायगीसाठी शिफारशीसह सर्व प्रस्ताव ऑनलाइन प्रणालीने उपविभागीय कृषि अधिकारी यांना सादर करावेत.

उभारणी केलेल्या संचाची वितरकाकडून विक्री पश्चात सेवा दिली जाते यांची कृषि सहाय्यक, कृषि पर्यवेक्षक व मंडळ कृषि अधिकारी यांचे मार्फत खात्री करावी. जर अशी सेवा दिली जात नसेल तर त्यांचे विरूध्द कार्यवाहीचा प्रस्ताव उपविभागीय कृषि अधिकारी यांच्या मार्फत जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना सादर करावेत.

५.११.५ उपविभागीय कृषि अधिकारी

५. उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी तालुका कृषि अधिकारी यांचेकडून सर्व प्राप्त प्रस्तावांची नोंद नोंद परिशिष्ट-८ नुसार त्यांच्या कार्यालयातील नोंदवहीत घेऊन सर्व प्रस्तावांची छाननी करावी. प्राप्त प्रस्तावापैकी ३ टक्के प्रस्तावांची तपासणी उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी करावयाची आहे. उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी अनुदान योग्य प्रस्तावांची शिफारस जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांच्याकडे करावी व शेतकरीनिहाय देय अनुदानाचा तपशील ऑनलाइन प्रणालीने सादर करावा. अनुदान मागणीचा नमूना सोबत परिशिष्ट-१२ प्रमाणे राहील. याची एक प्रत संबंधीत तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयास द्यावी.

५.११.६ जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी जिल्ह्यातील सर्व उपविभाग व तालुक्यातील कामाच्या प्रमाणात १ टक्के तपासणी करावयाची आहे.

उपविभागीय कृषि अधिकारी यांच्याकडून अनुदान प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी परिच्छेद क्रमांक ५.५(५) व ५.५(६) मध्ये नमुद केल्याप्रमाणे अनुदान अदायगीची कार्यवाही करण्यासाठी योग्य ती मंजुरी देऊन प्रस्ताव ऑनलाइन प्रणालीने कृषि आयुक्तालयात ५ दिवसाच्या आत सादर करावेत.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी हे जिल्हास्तरीय सूक्ष्म सिंचन समितीचे सचिव म्हणून कार्यरत राहतील. जिल्ह्याचा सूक्ष्म सिंचन आराखडा तयार करणे, अनुदानाकरीता आवश्यक तेवढी रक्कम उपलब्ध करुन घेणे, शेतक-यांना कर्ज उपलब्ध करुन घेण्यास मदत करणे, योजनेची अंमलबजावणी व संनियंत्रण करणे, मासिक अहवाल सादर करणे, निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र सादर करणे इत्यादी कामे त्यांनी करावीत.

५.११.७ विभागीय कृषि सहसंचालक

विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी विभागातील प्राप्त प्रकरणांपैकी किमान ५ प्रकरणांची प्रतिमाह प्रत्यक्ष क्षेत्रिय भेटी देऊन तपासणी करावी. या योजनेचे संनियंत्रणासाठी उपयोगिता प्रमाणपत्र प्राप्त करुन घेणे व कृषि आयुक्तालयास सादर करणे, सर्व नियतकालिक अहवाल वेळेवर सादर

होतील याची दक्षता घेणे. अधिनस्त कर्मचारी / अधिका-याकडुन वेळेवर तपासणी व अनुदान अदायगी होते याचे संनियंत्रण करणे.

५.११.८ तपासणी अहवाल

विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी अधिनस्त सर्व कर्मचारी / अधिका-यांचे तपासणी अहवाल वेळेवर सादर होतील याचे संनियंत्रण व पाठपुरावा करावा. वरील मापदंडाप्रमाणे तपासणी करुन सर्व अधिकारी / कर्मचारी यांचा तपासणी अहवाल दर महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत सादर करावा. तपासणी अहवालाचा नमूना परिशिष्ट-१३ प्रमाणे असून तो सोबत जोडण्यात आलेला आहे.

६.० विक्रीपश्चात सेवा केंद्रे

१. कृषि आयुक्तालयाकडून मान्यता दिलेल्या सुक्ष्म सिंचन संचाचे उत्पादकांनी ज्या जिल्ह्यात विक्रीपश्चात सेवा केंद्रे सुरु केलेली आहेत अशा सर्व विक्रीपश्चात सेवा केंद्रांची नावे संपूर्ण पत्त्यासह जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना कळवावीत. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी आयुक्तालयाने विहित केलेल्या परिशिष्ट-१४ नुसार सर्व विक्री पश्चात सेवा केंद्राची तपासणी करुन त्यांचा अहवाल विभागीय कृषि सहसंचालक यांना सादर करावा व त्याची प्रत कृषि आयुक्तालयास अर्ध शासकीय पत्राने सादर करावी.

२. मान्यताप्राप्त उत्पादकास नविन जिल्ह्यात किंवा जिल्हयात इतर ठिकाणी विक्री पश्चात सेवा केंद्र सुरु करावयाचे असल्यास सेवा केंद्र स्थापन करुन संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचेकडून तपासणी करुन घ्यावी तसेच त्याबाबतचा अहवाल जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी विभागीय कृषि सहसंचालक व आयुक्त कृषि यांना सादर करावा.

३. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी नवीन विक्रीपश्चात सेवा केंद्रांची १०० टक्के तपासणी करावयाची असून जुन्या विक्री पश्चात सेवा केंद्रांपैकी किमान १० टक्के सेवा केंद्रांची तपासणी अचानकपणे प्रती वर्षी करावयाची आहे. काही विक्री पश्चात सेवा केंद्रांची तपासणी अचानकपणे आयुक्तालय स्तरावरुन करण्यात येईल.

४. विक्री पश्चात सेवा केंद्रांवर अचानक तपासणीच्यावेळी अत्यंत गंभीर स्वरुपाच्या त्रूटी आढळल्यास संबंधित उत्पादकाचे नाव त्या जिल्हयापुरते मर्यादित मान्यता यादीतून वगळण्याबाबतचा प्रस्ताव जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी विभागीय कृषि सहसंचालक यांचेमार्फत आयुक्तालयास सादर करावा.

५. उत्पादक कंपनीनिहाय सुरु करण्यात आलेल्या सर्व विक्रीपश्चात सेवा केंद्रांची माहिती स्वतंत्र नोंदवहीमध्ये जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी अद्यावत ठेवावी.

६. जिल्ह्यामध्ये सुक्ष्म सिंचन संचाचे एकापेक्षा जास्त वितरक असतात. त्या सर्वांना विक्री पश्चात सेवा पुरविण्याची जबाबदारी विक्री पश्चात सेवा केंद्रावर राहील.

७.वितरक ज्या जिल्ह्यात काम करतो त्या जिल्ह्यात त्या उत्पादक कंपनीचे किमान एक विक्रीपश्चात सेवा केंद्र असणे बंधनकारक आहे, अन्यथा तो विक्रेता / कंपनी त्या जिल्ह्यात काम करण्यास पात्र राहणार नाही.

६.१ विक्री पश्चात सेवा

६.१.१ ठिबक सिंचन संच

शेतक-यांच्या शेतावर कंपनीमार्फत बसविलेल्या ठिबक सिंचन संचाच्या घटकामध्ये ३ वर्षाच्या कालावधीत काही उत्पादन दोष आढळून आल्यास तो सुस्थितीत करून देण्याची (Performance Warrantee) हमी ठिबक सिंचन संच उत्पादकांनी कृषि आयुक्तालयासोबत केलेल्या करारनाम्यात दिलेली आहे. वेगवेगळ्या स्तरावरील अधिकारी जेव्हा ठिबक संचाला भेटी देतात किंवा काही तक्रार प्रकरणी चौकशी होते, अशा प्रकरणी वरील दोन्ही अटींबाबत उत्पादक कंपनी दोषी आढळून येत असेल तर संबंधित अधिका-याने सदरच्या करारनाम्याचा वापर करुन शेतक-याला योग्य ती हमी/दुरुस्ती मिळवून देण्याबाबत उचित कार्यवाही करावी.

६.१.२ तुषार सिंचन संच :-

तुषार सिंचन संच उत्पादकांनी शेतक-यास संच कार्यरत राहण्यासाठी किमान तीन वर्षांची हमी (Performance Warrantee) दिली आहे. या कालावधीत उत्पादक/वितरक खालील बाबींवर त्यांच्या विक्रीपश्चात सेवा केंद्रामार्फत शेतक-यांना पहिल्या तीन वर्षापर्यंत मोफत सेवा देतील.

१. स्प्रिंकलर/नोझल यांचा दर्जा व कार्यक्षमता तपासणी करुन देणे व एक वर्षापर्यन्त खराब झाल्यास पूर्ण बदलून देणे.

२. स्प्रिंकलरची स्प्रिंग ही योग्यरित्या कार्यान्वीत असल्याची खात्री करुन देणे.एक वर्षात खराब झाल्यास ती मोफत बदलून देणे.

३. हमी कालावधीत तुषार सिंचन संच सुरु असताना पाईपचे जोडनीतून पाणी गळती होणार नाही, याची काळजी घेणे. पाणी गळती होत असल्यास ती बंद करुन देणे.

४.प्रेशर गेजचा वापर करुन योग्य क्षमतेचा संच कार्यान्वीत असल्याची खात्री करुन देणे.

५.तुषार सिंचन संचाबाबत मराठी मार्गदर्शक पुस्तिकेचा पुरवठा करणे.

६. शेतक-याच्या पिकासाठी आवश्यक असलेल्या पाण्याच्या गरजेप्रमाणे संच चालविण्याबाबत मार्गदर्शन करणे.

७.संबंधित वितरक/उत्पादक यांनी विक्रीपश्चात सेवा केंद्राचा पत्ता असलेल्या लेटरपॅडवर दूरध्वनीसह संपर्क साधण्यासाठी शेतक-यास कळविणे.

६.१.३ पोस्ट कार्डस्

१. प्रत्येक सूक्ष्म सिंचन संचासोबत पुरवठादार/उत्पादक यांनी तीन पोस्ट कार्डस् पोस्टेज चार्जसहीत शेतक-यांना देण्याचे बंधनकारक करण्यात आलेले आहे. अशा पोस्टकार्डवर संबधीत जिल्हयाच्या जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयाचा संपूर्ण पत्ता लिहिलेला/छापलेला असावा.

२. संच बसविल्यानंतर त्या संचासंबंधी काही तक्रारी असल्यास किंवा विक्री पश्चात सेवा शेतक-यांना वेळेवर उपलब्ध होत नसल्यास संबंधित शेतक-यांनी त्या कार्डवर तक्रारीबाबतचा मजकूर लिहून स्वत:चे स्वाक्षरीने जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांच्याकडे पाठवावा.

३. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांच्याकडे याबाबतची तक्रार प्राप्त होताच त्यांनी याबाबत वैयक्तिक लक्ष घालून तक्रारी संदर्भात संबंधित कंपनीच्या विक्री पश्चात सेवा केंद्रास अवगत करुन तक्रारीचे निवारण करण्याबाबत कार्यवाही करावी.

४.तक्रारीची पूर्तता सात दिवसांच्या आत संबंधित विक्री पश्चात सेवा केंद्राने करुन देणे आवश्यक आहे.

५. सेवा केन्द्रास जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी अवगत करुनही तक्रारीची दखल न घेता उचित कार्यवाही केली नाही, तर विभागीय कृषि सहसंचालक यांना कळवावे. मात्र अशा अहवालाची प्रत आयुक्तालयातील सूक्ष्म सिंचन कक्षास पाठवावी जेणेकरुन संबंधित कंपनीविरुध्द योग्य ती कारवाई करता येईल.

६.१.४ सर्व्हिस कुपन्स

१. शेतक-याकडे सुक्ष्म सिंचन संच बसविल्यानंतर पुरवठादाराने प्रथम तीन अल्कली/आम्ल प्रक्रियेच्या मोफत सेवा ठराविक कालावधीने पुरवावयाच्या आहेत.

२. शेतक-यांचा सूक्ष्म सिंचन संच कार्यान्वीत केल्यानंतर संबंधित शेतक-यास उत्पादक/ वितरक यांनी तीन सर्व्हिस कुपन्स देणे बंधनकारक आहे. सर्वसाधारणपणे चार महिने संच कार्यान्वीत राहिल्यानंतर प्रक्रिया करणे अपेक्षित आहे . प्रत्येक प्रक्रियेच्यावेळी प्रक्रिया पूर्ण करुन विक्रीपश्चात सेवा केंद्राचे तज्ञांनी दिनांकासह कुपन्सवर नोंद करुन स्वाक्षरी करावी आणि त्याची एक प्रत शेतक-याकडे ठेवावी, दुसरी प्रत विक्रीपश्चात सेवा केंद्रात जतन करुन ठेवावी. सर्वसाधारणपणे अशा प्रकारे तीन प्रक्रिया कराव्यात.

६.१.५. विक्री पश्चात सेवेचे सनियंत्रण

१ . जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी त्यांचे अधिनस्त असलेल्या सर्व क्षेत्रिय कर्मचा-यांमार्फत कार्ड पध्दत व कुपन्स पध्दत याबाबत सविस्तर माहिती शेतक-यांना द्यावी. तसेच स्थानिक प्रसार माध्यमातुनही प्रसिध्दी द्यावी.

२ .शेतक-यांना संचासोबत द्यावयाचे, महिती पुस्तिका, पोस्टकार्डस् व कुपन्स उत्पादकांनी आपल्या वितरकामार्फत उपलब्ध करुन देणे बंधनकारक आहे.

३ .मागील वर्षी बसविलेल्या संचांसाठी याप्रकारे अल्कली/आम्ल प्रक्रिया करण्यात आली किंवा नाही याची खात्री करणे आवश्यक आहे. सर्व पर्यवेक्षकीय अधिका-यांनी त्यांच्या कार्यक्षेत्रात बसविलेल्या संचाची तपासणी करताना आपल्या तपासणी अहवालात ही बाब नमूद करणे बंधन कारक राहील.

४.तीन वर्षापर्यंन्त विक्री पश्चात सेवा देणे कंपनींवर बंधनकारक आहे. वितरकाने दुकानाबाहेर टोल फ्री नंबर (१८०० २३३ ४०००) लावावा, जेणे करुन लाभार्थी शेतक-यांना तक्रार करता येईल.

विक्री पश्चात सेवा मिळत नसल्याचे निदर्शनास आल्यास संबंधीत विक्रेता, वितरक व कंपनीवर दंडात्मक कार्यवाही करण्याबाबत प्रस्ताव जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी विभागीय कृषि सहसंचालक यांच्याकडे पाठवावा.

७.० कंपनी व वितरकांना द्यावयाचा सुचना

१. वितरकांनी साठा नोंदवही ठेवणे बंधनकारक आहे. वितरकाने साठा नोंदवही ठेवावी याबाबत सूचना दिलेल्या आहेत व त्याचा नमुना सुध्दा देण्यात आलेला आहे. वितरकांनी त्यांच्या स्तरावर ठेवलेली साठा नोंदवही तालुका कृषि अधिका-यांकडुन प्रमाणित करुन घ्यावी व त्यातच वितरकांनी नोंदी घ्याव्यात. वितरक साठा नोंदवही ठेवत नसल्याचे निदर्शास आले असून साठा नोंदवही न ठेवल्यामुळे गैरव्यवहारास वाव मिळतो ही अतिशय गंभीर बाब आहे. वितरकाने विहित नमुन्यात साठा नोंदवही ठेवून त्यात कंपनीने पुरविलेल्या घटकांची अद्यावत नोंद घेतल्याचे परिशिष्ट १५ प्रमाणे कंपनीच्या प्रतिनिधीने प्रमाणित करावे. (साठा नोंदवही संगणकामध्ये ठेवल्यास स्विकारली जाणार नाही) साठा नोंदवही ठेवल्या बाबतचा अहवाल दरमहा परिशिष्ट १६ मध्ये विभागीय कृषि सहसंचालक, जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, उपविभागीय कृषि अधिकारी व तालुका कृषि अधिकारी यांना पाठवावा. कंपनीने जिल्हानिहाय साठा नोंदवही तपासणीसाठी कोणास प्राधिकृत केलेले आहे त्यांचे नाव व पदनाम कृषि आयुक्तालय, विभाग व जिल्हयास कळवावे.

२ . तालुका कृषि अधिकारी व उप विभागीय कृषि अधिकारी यांनी त्यांचे कार्यक्षेत्रातील सर्व वितरकांच्या साठा नोंदवहीची तपासणी अनुक्रमे सहा महिन्यातून एकदा व वर्षातून एकदा करावी, तसेच साठा नोंदवही तपासले बाबत परिशिष्ट १७ प्रमाणे प्रमाणित करावे व तपासणीचा अहवाल परिशिष्ट १८ प्रमाणे जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी व विभागीय कृषि सह संचालक यांना सादर करावा व जिल्हानिहाय त्रैमासिक अहवाल विभागीय कृषि सह संचालक यांनी आयुक्तालयास सादर करावा.

३ .शेतक-यांना देण्यात येणा-या बिलाच्या रोख पावतीवर शेतक-यांचे / प्रतिनिधीचे नावासह स्वाक्षरी घेणे आवश्यक आहे. वितरकांकडून शेतक-यांना बिलाची प्रत दिली जात नाही असे निदर्शनास आलेले आहे. बिलाची प्रत शेतक-यांना देवून त्यावर प्रत मिळाल्याची शेतक-यांची किंवा त्यांच्या प्रतिनिधीची स्वाक्षरी घेणे बंधनकारक आहे. तसेच सदरच्या बिलाच्या तीन प्रती करुन एक प्रत प्रस्तावाला एक प्रत शेतक-यास व एक प्रत वितरकाकडे असावी. त्यावर साहित्य ताब्यात मिळाल्याची शेतक-याची स्वाक्षरी असावी.

४ .वितरकाने ठेवावयाच्या विविध नोंद वह्या. वितरकांच्या स्तरावर नोंदवह्या अद्यावत ठेवल्या जात नाहीत. खालीलप्रमाणे नोंदवह्या परिशिष्ट १९ मधील विहीत नमुन्यात ठेवाव्यात.या सर्व नोंदवह्या तालुका कृषि अधिका-यांकडुन प्रमाणित करुन घेऊन अद्यावत ठेवाव्यात.

१. साठा नोंदवही

२. सनियंत्रण नोंदवही.

३. तक्रार निवारण नोंदवही.

४.अधिकारी भेट नोंदवही.

वरील प्रमाणे अभिलेख आढळून न आल्यास वितरकांवर शासन स्तरावरुन कार्यवाही करण्यात येईल. सुक्ष्म सिंचन योजनेत कुठल्याही प्रकारे गैरव्यवहार होणार नाही याची सर्वस्वी जबाबदारी कंपनीची राहील.

५. वितरकांवर करावयाची कारवाई. वितरकाने प्रस्तावामध्ये चुकीची कागदपत्रे, एकाच लाभार्थ्यांचे मर्यादेपेक्षा जास्त प्रस्ताव, एकाच सर्व्हे नंबरचे दोन प्रस्ताव, संच न बसविता प्रस्ताव सादर करणे किंवा इतर काही गैरप्रकार केल्याचे निदर्शनास आल्यास वितरकावर खालीलप्रमाणे कारवाई जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांच्यामार्फत करण्यात यावी.

१. वितरकाची नोंदणी रद्द करणे.

२. वितरकाचे नाव काळ्या यादीत टाकणे.

३. भविष्यात त्या वितरकाच्या कुटुंबातील व्यक्तीस परत वितरक म्हणून न नेमने.

४.अनियमिततेचे स्वरुप पाहुन वितरकाविरुध्द योग्य ती कायदेशीर कार्यवाही करणे.

६. कंपनीकडील मासिक अहवाल. कंपनीने उत्पादीत केलेल्या पी. व्ही. सी. पाईप, लॅटरल, ड्रिपर, इमिटींग पाईप, एच. डी. पी. ई. पाईप इत्यादी घटकांचा वितरकांना केलेल्या पुरवठाचा अहवाल प्रत्येक महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत आयुक्तालय, विभागीय कृषि सह संचालक व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचेकडे खालील प्रपत्रात सादर करावा.

अ.क्र.	जिल्हा	वितरकाचे नाव	बाब / घटक	युनिट (मिटर / संख्या)	परिमाण
१	**२**	**३**	**४**	**५**	**६**

सदरहु अहवाल विहीत मुदतीत सादर न केल्यास संबंधित कंपनीवर दंडात्मक कार्यवाही करण्यात येईल.

८.० गुणवत्ता नियंत्रण

१. ठिबक/तुषार सिंचन संच घटकांचे साहित्य बी.आय.एस.(BIS) दर्जाचे असणे अत्यंत आवश्यक आहे. यासाठी केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनानुसार उत्पादक व पुरवठादारास मान्यता देण्याची कार्यवाही सुरु करण्यात आली आहे. बीआयएस या संस्थेकडून प्रमाणपत्र धारकाचे नमुने घेतले जात असतात व गुणवत्ता नियंत्रणाची काळजी घेतली जाते.

२. कृषि विभागातील क्षेत्रिय अधिका-यांमार्फतसुध्दा नमुने काढून तपासणी करवून घेण्याची कार्यवाही गेल्या काही वर्षापासून सुरु आहे. त्यानुसार ठिबक/तुषार संचाच्या प्रमुख घटकांचे नमुने काढून ते तपासणीसाठी खाली प्रयोगशाळेत जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी पाठवावेत. नमुने तपासणी शुल्क जिल्हास्तरावरील उपलब्ध अकस्मिक खर्च निधीतून अदा करण्यात यावे.

अ) सेंट्रल इनस्टीट्युट ऑफ प्लास्टीक्स इंजिनीअरींग ॲण्ड टेक्नॉलॉजी,प्लॉट न. जे-३/२ एमआयडीसी चिखलठाणा, औरंगाबाद ४३१००६.

ब) वसंतदादा शुगर इनस्टीट्युट, मांजरी(बु) तालुका हवेली, जिल्हा पुणे.

३. नमुने तपासणीसाठी पाठविण्याची संस्था-

विभाग निहाय नमुने तपासणीसाठी उपरोक्त नमुद दोन संस्थांकडे खालील प्रमाणे पाठविण्यात यावेत.

अ.क्र.	तपासणी संस्था	विभाग
१	सेंट्रल इनस्टीट्युट ऑफ प्लास्टीक्स इंजिनीअरींग ॲण्ड टेक्नॉलॉजी,प्लॉट न. जे-३/२ एमआयडीसी चिखलठाणा, औरंगाबाद ४३१००६	औरंगाबाद, लातूर, अमरावती व नागपूर
२	वसंतदादा शुगर इनस्टीट्युट, मांजरी(बु) तालुका हवेली, जिल्हा पुणे.	ठाणे, नाशिक , पुणे व कोल्हापुर

४. साधारणतः तक्रार असेल तर शेतक-याच्या शेतातून नमुना घ्यावा अन्यथा वितरक/ उत्पादक कंपनी यांच्या साठ्यातून पुढील प्रमाणात नमुने घ्यावेत.

जिल्ह्या मध्ये चालु आर्थिक वर्षात झालेला/ होणारा एकुण अनुदान खर्च विचारात घेवून नमुन्यांची संख्या जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी निश्चित करावी. रु. १ कोटी साठी १ नमुना या प्रमाणात नमुन्यांची संखा निर्धारीत करून तालुक्यास अनुदान खर्चाच्या प्रमाणात लक्षांक निश्चित करून द्यावा. तालुकानिहाय लक्षांक निश्चित झाल्यानंतर मंडळ कृषि अधिकारी, तालुका कृषि अधिकारी आणि उपविभागीय कृषि अधिकारी निहाय नमुने काढण्याचे उद्दीष्ट निश्चित करून द्यावे. लक्षांकाप्रमाणे अधिकारी निहाय नमुने काढण्याचे सनियंत्रण करण्याची जबाबदारी जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांची राहील. ज्या जिल्ह्यात रु. १ कोटी पेक्षा अनुदान खर्च कमी आहे. त्या जिल्ह्यात किमान एक नमुना उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी काढावा.

५. नमुना कोणी घ्यावा - कृषि विभागातील कृषि अधिकारी आणि त्यावरील सर्व अधिकारी हे नमुने घेण्यास सक्षम असतील. मंडळ कृषि अधिकारी, तालुका कृषि अधिकारी व उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी संबधीत जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी निश्चित केलेल्या लक्षांकानुसार नमुने घ्यावेत.

६. नमुना कोठून घ्यावा - राज्यस्तरीय सूक्ष्म सिंचन समितीने ज्या उत्पादकांना मान्यता दिलेली आहे अशा उत्पादकांच्या कारखान्यातून/गोडावूनमधून/ वितरकांकडून नमुने घेता येतील. मुख्यतः उत्पादकाकडून नमुना घेतेवेळी उपलब्ध असलेल्या वेगवेगळया लॉटची यादी मिळवावी व त्यामध्ये रॅन्डम पध्दतीने लॅाटमधून आवश्यक तेवढा नमुना उत्पादक कंपनी प्रतिनिधीच्या/विक्रीपश्चात सेवा केंद्राचे प्रमुख यांचे समक्ष घ्यावा व तो नमुना त्याचे समक्ष सीलबंद करावा. त्यावर संबंधित

उत्पादकाच्या प्रतिनिधीची स्वाक्षरी घ्यावी. कारखाना/गोडाऊन/वितरक यांच्याकडून दोन नमुने घ्यावेत. त्यातील एक नमुना जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचेकडे पाठवावा व एक नमुना नमुना काढणा-या अधिका-याने स्वतःकडे राखून ठेवावा.

७. मात्र जिल्हयातील सर्व कंपन्यांचा प्रत्येक घटकाचा प्रत्येक लॉट मधून किमान १ नमुना घेतला जाईल हे पहावे.

८.१ शेतक-याच्या शेतावरुन नमुना काढण्याची पध्दत –

१. शेतक-याच्या शेतावर ठिबक/तुषार संच बसविलेनंतर काही शेतक-यांकडून तक्रारी प्रात होत असतात. तसेच ठिबक/तुषार संचाची प्रत्यक्ष पाहणी करण्यासाठी क्षेत्रिय अधिकारी क्षेत्रास भेट देत असतात. भेटीच्या वेळी किंवा तक्रारीची चौकशी करतेवेळी अधिका-यास जर एखाद्या शेतक-याकडे पुरविलेल्या ठिबक/तुषार सिंचन साहित्याबाबतची शंका आली तर अशा शेतक-याकडील ठिबक/तुषार सिंचन संचाच्या घटकाचा एकच नमुना त्यांच्या प्रतिनिधीसमोर घ्यावा. शेतातील नमूना काढण्यात येत आहे, ही बाब फार आधीपासून पुरवठादारास कळविण्यात येऊ नये. उत्पादक कंपनीचा प्रतिनिधी/विक्रीपश्चात सेवा केंद्राचा प्रमुख नमूना काढताना उपस्थित नसल्यास व सदरचा नमूना हा शेतक-याच्या तक्रारीनुसार काढला जात असल्यास संबंधित शेतक-याच्या गावातील एखाद्या प्रतिष्ठित नागरिकाच्या उपस्थितीत नमूना काढावा. असा नमूना काढल्यानंतर तो एका पिशवीमध्ये बंद करुन सील करावा व संबंधित शेतकरी/प्रतिष्ठित नागरिक यांची स्वाक्षरी घ्यावी.

२. तक्रारी व्यतिरीक्त इतर वेळेस शेतक-यांच्या शेतावर नमूना काढताना रॅन्डम पध्दतीचा अवलंब करावा. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी/उप विभागीय कृषि अधिकारी यांनी त्यांच्या क्षेत्रातील ठिबक/तुषार संच बसविलेल्या शेतक-यांची यादी करावी. सदरची यादी कंपनीनिहाय असावी व या यादीतून रॅन्डम पध्दतीने शेतक-यांच्या नावाची निवड करावी व निवडलेल्या शेतक-याच्या शेतातील एकच नमूना काढावा. अशारितीने निवड करताना एकाच कंपनीचा नमुना घेणे ऐवजी वेगवेगळ्या कंपन्यांचे नमुने योग्य प्रमाणात घेतले जातील याची काळजी घ्यावी व हा नमूना जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना पुढील कार्यवाहीसाठी पाठवावा. प्रत्येक घटकाचा नमूना किती असावा या विषयीची माहिती सोबतच्या परिशिष्ट-२० मध्ये देण्यात आली आहे.

३. लॅटरलचे नमुने काढल्यानंतर त्याची योग्य गुंडाळी करावी. गुंडाळी करताना ते चेपले जाणार नाहीत अशा बेताने गोल गुंडाळी करावी व गोल गुंडाळी केल्यानंतर त्याला सुतळीने व्यवस्थीत बांधावे. सर्व बाजूने सुतळीने बांधल्यानंतर सुतळीच्या गाठीवर लाखेचे सील करावे. ड्रीपरचे नमुने शेतातून घेताना ते वेगवेगळ्या ठिकाणावरुन घेण्यात यावेत व घेतलेले नमुने कापडी पिशवीत घालून ती पिशवी सीलबंद करावी.

४. अशा रितीने सीलबंद केलेल्या पिशवीमध्ये सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट-२१ प्रमाणे माहितीपत्रक तयार करावे. सदरचे माहितीपत्रक नमूना सीलबंद करण्यापुर्वी कापडी पिशवीत टाकावे. त्या कापडी

पिशवीस वरुन स्टेपल करावे व या दोन पिशव्या (लॅटरल/ड्रीपर) एका दुस-या मोठ्या पिशवीत टाकाव्यात व ही मोठी पिशवी व्यवस्थितरित्या शिवून सीलबंद करावी. सोबतच्या परिशिष्ट-२१ मधील माहितीची एक प्रत, जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयास पाठविलेल्या पत्रासोबतसुध्दा जोडावी. शेतक-याच्या शेतातून काढलेला नमूना स्वच्छ धुवावा. असे नमुने शेतक-यांच्या शेतातून काढले याबाबतचा उल्लेख परिशिष्ट-२२ मध्ये करावा, म्हणजे तपासणी करताना संबंधित प्रयोगशाळा योग्य ती काळजी घेऊ शकेल.

५. शेतक-यांच्या शेतातून नमुना काढल्यानंतर शेतक-याचा संच बंद होणार नाही, याची शक्यतो काळजी घ्यावी. ज्या ठिकाणातून नमुने काढले असतील अशा ठिकाणी संबंधित वितरकाकडून नवे साहित्य बसवून घ्यावे व संच संबंधित वितरकाकडून तातडीने कार्यान्वीत करुन घ्यावा.

६. नमूना काढल्यानंतर संबंधित अधिका-याने जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचेकडे पाठवावेत. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयास असे नमुने प्राप्त झाल्यानंतर त्याची नोंद परिशिष्ट-२३ प्रमाणे तयार करण्यात आलेल्या नोंदवहीत घ्यावी. उत्पादकांची नोंदणी झाल्यानंतर आयुक्तालयाकडून प्रत्येक घटकाचा सीएमएल नंबर जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, यांना कळविण्यात येतो. नोंदवहीत नोंदी घेतांना काढलेल्या नमून्याचा सीएमएल नंबर आयुक्तालयाने कळविल्याप्रमाणेच आहे याची खात्री करुन घ्यावी. नमुन्याच्या पिशवीमधील परिशिष्ट-२१ व फॉरवर्डींग लेटरनूसार प्राप्त झालेल्या परिशिष्ट-२२ मधील नमून्याचा तपशिल सारखाच आहे याची खात्री नोंदवहीत नोंद करण्यापूर्वी करावी.

७. नमूना प्राप्त झाल्यानंतर जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी परिच्छेत क्र. ८(३) मध्ये दर्शविलेल्या प्रमाणे तपासणी संस्थेकडे नमुने पाठवून ते तपासून घ्यावेत व संस्थांची तपासणी फी आकस्मीक निधीतून अदा करावी.

८. तपासाणी अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर त्याची प्रत अभिप्रायासह कृषि आयुक्तालयास पाठवावी. तसेच अप्रमाणीत नमुन्याचा सविस्तर अहवाल जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी कृषि आयुक्तालयास पुढील कार्यवाहीस्तव सादर करावा.

९.० रॅण्डम पध्दतीने तपासणी

सुक्ष्म सिंचन योजनेतील गैरप्रकार रोखण्यासाठी जिल्हा, विभाग व राज्य स्तरावर विशेष पथकामार्फत तपासणी करावी. आयुक्तालय स्तरावरुन रॅण्डम पध्दतीने लाभार्थीची नावे तपासणीसाठी देण्यात येतील.

१. जिल्हास्तरावरील पथक- जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी त्यांचे अधिनस्त तालुका कृषि अधिकारी किंवा तंत्र अधिकारी - १, कृषि अधिकारी-१ व कृषि सहाय्यक -१ यांचा समावेश असलेले पथक स्थापन करावे. या पथकाने आयुक्तालयाकडून रॅण्डम पध्दतीने प्राप्त झालेल्या लाभार्थीची तपासणी करुन अहवाल जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना सादर करावा. जिल्हा

अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी अभिप्रायासह अहवाल विभागीय कृषि सह संचालक व आयुक्तालयास दुस-या महिन्याच्या १५ तारखेपर्यंत सादर करावा.

२. विभागीय स्तर- विभागीय स्तरावरील पथकामध्ये विभागीय कृषि सह संचालक यांनी त्यांचे विभागातील कृषि उपसंचालक किंवा उप विभागीय कृषि अधिकारी -१, तालुका कृषि अधिकारी किंवा कृषि अधिकारी-१, कृषि सहाय्यक -१ यांचा समावेश असलेले पथक स्थापन करावे. या पथकाने आयुक्तालयाकडून रॅण्डम पध्दतीने प्राप्त झालेल्या लाभार्थींची तपासणी करुन विभागीय कृषि सह संचालक यांनी अभिप्रायासह अहवाल आयुक्तालयास दुस-या महिन्याच्या १५ तारखेपर्यंत सादर करावा.

३. आयुक्तालय स्तर- आयुक्तालय स्तरावरील पथकामध्ये राज्यातील जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी किंवा उप विभागीय कृषि अधिकारी - १, तालुका कृषि अधिकारी / तंत्र अधिकारी - १, कृषि अधिकारी -१ यांचा समावेश असावा. संचालक, फलोत्पादन यांनी या पथकास रॅण्डम पध्दतीने लाभार्थींची यादी उपलब्ध करुन दयावी व तपासणी पथकाने त्याच महिन्यात तपासणीचा अहवाल संचालक, फलोत्पादन यांना सादर करावा.

सर्व स्तरावरुन प्राप्त झालेल्या अहवालाचे पृथ्थकरण करुन कृषि आयुक्त स्तरावरुन विहित केलेल्या प्रपत्रात अहवाल कृषि आयुक्तालयास सादर करावा.याबाबतचे सविस्तर प्रपत्र सुचनासह स्वतंत्ररित्या पाठविण्यात येईल.

१०.० प्रशिक्षण

क्षेत्रिय अधिकारी, कर्मचारी, शेतकरी व इतर संबंधितांना राज्यातील प्रिसिजन फार्मीग डेव्हलमेंट सेंटर, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी, यांचेमार्फत प्रशिक्षण देण्यात येणार आहे. या कार्यक्रमाशी संबंधित शेतकरी, अधिकारी, उत्पादक, वितरक यांना प्रत्येक जिल्ह्यासाठी निश्चित केलेल्या संख्येनुसार सदर प्रशिक्षणासाठी पाठविणे आवश्यक आहे. प्रशिक्षणासाठी एकावेळेस ३० प्रशिक्षणार्थी लाभार्थी शेतकरी निवडावेत. प्रशिक्षण कार्यक्रमाचा कालावधी २ ते ३ दिवसांचा असावा. प्रत्येक प्रशिक्षणासाठी खालीलप्रमाणे खर्चाची तरतुद आहे.

अक्र	बाब	रक्कम
१	प्रशिक्षकांचे मानधन रुपये २५०/- प्रति व्याख्यान (२० व्याख्याने)	५०००/-
२	प्रशिक्षण साहित्य	५०००/-
३	शेतक-यांचे विद्यावेतन, रु. १०००/- प्रति शेतकरी (३० शेतकरी)	३००००/-
४	प्रक्षेत्र भेटी व इतर खर्च	१००००/-
एकुण		५००००/-

हा सर्व खर्च केंद्र हिस्स्यातून करावयाचा आहे. या प्रशिक्षणामुळे सर्व संबंधित घटकांची तांत्रिक क्षमता वाढीस लागेल. सदरचे प्रशिक्षण कार्यक्रम केंद्र शासनाच्या Horticulture Division , DAC आणि NCPAH यांच्या सहकार्याने आयोजित करण्यात येतील.

या प्रशिक्षणाशिवाय ठिबक/तुषार सिंचन संचाचे उत्पादक/वितरक यांनी प्रत्येक जिल्ह्यात ठिबक व तुषार सिंचन संच बसविलेल्या किंवा बसविण्यास उत्सूक असणा-या शेतक-यांचे प्रशिक्षण वर्ग आयोजित करावयाचे आहेत. या प्रशिक्षणात संच उभारणी, पिकाची पाण्याची गरज, आम्ल विम्ल प्रक्रीया, देखभाल, दुरुस्ती, विक्रीपश्चात सेवा, शेतक-याने घ्यावयाची काळजी इ अनुषंगिक विषयांचा समावेश करावा. सदर प्रशिक्षणवर्ग कृषि विद्यापिठांचे शास्त्रज्ञांच्या सहकार्याने जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी कृषि विद्यापिठे, कृषि विज्ञान केंद्रे किंवा रामेती येथे आयोजित करावेत. प्रत्येक जिल्ह्यातील बहुतांशी अधिका-यांना ठिबक/तुषार बाबत विभागामार्फत प्रशिक्षण दिले आहे. त्यांच्या कौशल्याचा उपयोग या प्रशिक्षणासाठी करुन घ्यावा. प्रत्येक उत्पादकाने ते पुरवठा करित असलेल्या जिल्ह्यात वर्षातून किमान एक प्रशिक्षण वर्ग आयोजित करावा. प्रशिक्षण वर्गाचा अहवाल जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी आयुक्तालयास पाठवावा.

११.० मासिक प्रगती अहवाल

सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी विभागिय कृषि सहसंचालकांमार्फत सुक्ष्म सिंचन संच बसविल्याचा व खर्चाचा अहवाल विहीत प्रपत्रामध्ये दर महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत आयुक्तालयास सादर करावा. मासिक प्रगती अहवालाचा नमूना सोबत परिशिष्ट-२४ मध्ये जोडण्यात आला आहे. मासिक प्रगती अहवाल मासिक खर्चाच्या अहवालाशी सुसंगत असला पाहिजे.

१२.० निधी

१. अनुदानाच्या वितरणासाठी संचालक फलोत्पादन यांना शासनाने प्राधिकृत केले आहे.

२. डीपीसी अनुदानाच्या वितरणासाठी जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे. शासन निर्णय क्र. जिवायो-१००७/प्र.क्र.३९/ का-१४४४, दिनांक १६ फेब्रुवारी, २००८ नुसार त्यांनी सदर योजनेचा प्रतीमाही खर्चाचा तपशील व रोख प्रवाह (कॅश फ्लो) जिल्हाधिकारी यांच्याकडे नियमीत सादर करावा.

३. या योजनेचे सुधारीत अंदाजपत्रक (४/८/९/१० माही) जिल्हा नियोजन समितीस जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी वेळेत सादर करावे.

४. केंद्र व राज्य शासनाकडुन जिल्हयाच्या सुक्ष्म सिंचनाच्या मंजुर वार्षिक आराखडयांनुसार जिल्ह्याकरिता, ०.७५ टक्के निधी प्रशासकिय खर्चासाठी उपलब्ध करुन द्यावा. केंद्र शासनाकडुन

उपलब्ध झालेल्या निधितून राज्यस्तरावर ०.२५ टक्के, निधी प्रशासकीय खर्चासाठी उपलब्ध करुन घेण्यात येत आहे.

१३.० उपयोगिता प्रमाणपत्र

१. प्राप्त निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी विभागीय कृषि सहसंचालक यांचे प्रतिस्वाक्षरीसह *आयुक्तालयास सादर करावे.* केंद्र शासनास सादर करण्यात येणारे आंग्लभाषिय उपयोगिता प्रमाणपत्र जीएफआर १९-अे नूसार सादर करण्यात यावे. या उपयोगिता प्रमाणपत्राचा नमूना सोबत परिशिष्ट-२५ मध्ये जोडण्यात आलेला आहे.

२. राज्य शासनास सादर करावयाच्या उपयोगीता प्रमाणपत्राचा नमुना परिशिष्ट-२५ प्रमाणे राहील. या प्रमाणपत्राच्या आधारे आयुक्तालयाकडून राज्याचे एकत्रित उपयोगिता प्रमाणपत्र केंद्र शासनास सादर करण्यात येईल.

३. उपलब्ध करुन दिलेला निधी तात्काळ खर्च करावा व त्याप्रमाणे उपयोगीता प्रमाणपत्र विहीत अहवालासह सादर करावे. हे उपयोगिता प्रमाणपत्र सादर झाल्याशिवाय पुढील निधी वितरीत केला जाणार नाही. हे प्रमाणपत्र देताना मासिक खर्चाचे विवरणपत्राशी पडताळून पहाण्याची जबाबदारी जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी व विभागीय कृषि सहसंचालक यांची राहील.

१४.० लाभार्थी यादी

आर्थिक वर्ष पूर्ण होताच योजने अंतर्गत लाभार्थी शेतक-यांची संगणकीकृत यादी विहित प्रपत्रात केंद्र शासनास सादर करावयाची आहे. केंद्र शासनाने विहित केलेल्या आंग्लभाषीय प्रपत्राचा नमूना सोबत परिशिष्ट-२६ प्रमाणे. आंग्लभाषीय लाभार्थी यादी तयार करण्यासाठी खाजगी सेवेचा वापर करण्यास हरकत नाही. सदर यादी मध्ये अनिसुचित जाती. अनुसुचित जमाती, महिला, अल्प व अत्यल्प भुधारक, व खुला प्रवर्ग असा स्पष्ट उल्लेख असावा. याकरीता येणारा खर्च योजनेसाठी प्राप्त आकस्मिक निधीमधून भागविण्यात यावा. तयार करण्यात आलेल्या संगणकीकृत यादीची सीडी आयुक्तालयास सादर करावी व विभागाच्या वेबसाईटवर टाकावी.

१५.० लेखा परिक्षीत उपयोगिता प्रमाणपत्र

योजनेअंतर्गत प्राप्त होणा-या निधीचे लेखा परिक्षीत उपयोगिता प्रमाणपत्र आर्थिक वर्ष पूर्ण होताच केंद्र शासनास सादर करावयाचे आहे. याकरीता कृषि आयुक्तालया मार्फत योजनेतील जमा-खर्चाचे सविस्तर लेखा परिक्षण करण्यासाठी सनदी लेखा परिक्षकाची नियुक्ती करण्यात येईल. त्याच्या मार्फत जिल्हास्तरावरील लेखे तपासणी लेखा परिक्षण करून घेवून केंद्र व राज्य हिस्सा निधीचे लेखा परिक्षीत उपयोगिता प्रमाणपत्र स्वतंत्ररित्या आयुक्तालयास सादर करावे. याकरीता येणारा खर्च योजनेसाठी प्राप्त आकस्मिक निधीमधून भागविण्यात यावा.

सदरच्या सुचना केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार निर्गमीत करण्यात येत असून योजनेची अंमबजावणी करतांना अडचणी निर्माण झाल्यास केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचना अंतीम समजण्यात याव्यात.

मा.आयुक्त कृषि यांच्या मान्यतेने.

संचालक, फलोत्पादन
कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-५

प्रत-

मा.अपर मुख्य सचिव(कृषि व पणन) यांना माहितीस्तव सादर..

प्रतिलिपिः

विभागीय कृषि सहसंचालक (सर्व) यांना माहितीस्तव अग्रेषित
२/- त्यांना कळविण्यात येते की, त्यांनी सदर प्रकरणी वेळोवेळी आढावा घेऊन या कार्यक्रमाचे सनियंत्रण करावे.

सुक्ष्म सिंचन योजना राबविण्यासाठी वेळापत्रक

अ.क्र	करावयाची कार्यवाही	कार्यवाही करणारे अधिकारी	कार्यवाहीसाठी कालावधी
१	शेतक-यांचे ऑनलाईन अर्ज करणे	शेतकरी / तालुका कृषि अधिकारी	
२	अर्ज प्राप्त झाल्यावर पुर्व संमती देणे	तालुका कृषि अधिकारी	अर्ज प्राप्त झाल्यापासून ४ दिवसाच्या आत
		उपविभागीय कृषि अधिकारी	प्रलंबित अर्ज प्राप्त झाल्यापासून ४ दिवसाच्या आत
३	सुक्ष्म सिंचन संच बसविण्यासाठी विहीत प्रपत्रातील (परिशिष्ट-४) अर्ज तालुका कृषि अधिकारी यांचेकडे सादर करणे.	शेतकरी / वितरक	अर्ज केल्या पासून एकवीस दिवसाच्या आत
४	संच बसविणे	शेतकरी / वितरक / उत्पादक	पुर्व संमती मिळाल्यानंतर १ महिन्यात
५	बिल इनवाईस	तालुका कृषि अधिकारी	संच बसविल्यानंतर १ आठवडयाच्या आत.
६	मोका तपासणी साठी अर्ज पाठविणे	तालुका कृषि अधिकारी	बिल इनवाईस झालेल्या दिवसी
७	मोका तपासणी करणे	तालुका कृषि अधिकारी /मंडळ कृषि अधिकारी/ कृषि पर्यवेक्षक	बिल इनवाईस झाल्यापासून २ आठवडयाच्या आत
८	मोका तपासणीचा अहवाल तालुका कृषि अधिकारी यांना सादर करणे	तालुका कृषि अधिकारी /मंडळ कृषि अधिकारी/ कृषि पर्यवेक्षक	मोका तपासणी पूर्ण झाल्यापासून ३ दिवसाच्या आत
९	अनुदानासाठी शिफारस पत्र उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनाऑनलाईन सादर करणे	तालुका कृषि अधिकारी	मोका तपासणी अहवाल प्राप्त झाल्यापासून ३ दिवसाच्या आत
१०	अनुदान प्रस्ताव तपासून जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना ऑनलाईन शिफारस करणे.	उपविभागीय कृषि अधिकारी	अनुदानासाठी शिफारस पत्र प्राप्त झाल्या पासून ३ दिवसाच्या आत
११	अनुदान मंजुर करुन आरटीजीएस द्वारे शेतक-याच्या खाती जमा करण्यासाठी ऑनलाईन शिफारस करणे	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	अनुदानासाठी शिफारस पत्र प्राप्त झाल्या पासून १ आठवडयाच्या आत ही कार्यवाही पूर्ण करणे.
१२	शेतक-याचे अनुदान आरटीजीएस द्वारे शेतक-याच्या खाती जमा करणे	संचालक फलोत्पादन	

परिशिष्ट-१

प्रशासकीय मान्यतेसाठी प्रस्ताव

प्रति,

मा. जिल्हाधिकारी,

विषय :- राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियान

शेतावरील पाणी व्यवस्थापन २०१५-१६प्रशासकीय मान्यता मिळणेबाबत..

संदर्भ :- शा.नि.(नियोजन विभाग) जिवायो-१००७/प्र.क्र.३९/का-१४४४,दि.१६ फेब्रुवारी, २००८

----- जिल्ह्यामध्ये शेतावरील पाणी व्यवस्थापन अंतर्गत सन २०१४-१५ मध्ये राबविण्यास केंद्र व राज्य शासनाची प्रशासकीय मान्यता प्राप्त झालेली आहे. सदर योजनेमध्ये केंद्र शासनाचा हिस्सा ८० टक्के असून राज्य शासनाचा हिस्सा २० टक्के आहे. सन २०१४-१५ मध्ये जिल्ह्याकरीता केंद्र हिस्स्याचा प्रथम हप्ता म्हणून रु. ----- लाख निधी दिनांक ---------- रोजी मुक्त करण्यात आला आहे. योजना अंमलबजावणीच्या मार्गदर्शक सूचना संचालक फलोत्पादन यांचेकडून प्राप्त झालेल्या आहेत. शेतावरील पाणी व्यवस्थापन अंतर्गत अंमलबजावणीकरिता उक्त केंद्र हिस्सा निधीस रु. ------- पूरक राज्य हिस्सा आवश्यक आहे. एकूण रुपये ------ निधीमधून खालीलप्रमाणे भौतिक/आर्थिक कार्यक्रम राबविण्याचे नियोजन आहे.

ठिबक सिंचन		**तुषार सिंचन**		**ठिबक सिंचन प्रात्याक्षिके**		**प्रशासकीय १ टक्के प्रमाणे (रु.लाख)**	**एकूण**	
भौतिक (हेक्टर)	आर्थिक (रु.लाख)	भौतिक (हेक्टर)	आर्थिक (रु.लाख)	संख्या	आर्थिक (रु.लाख)		भौतिक (हेक्टर)	आर्थिक (रु.लाख)

शासन निर्णय (नियोजन विभाग) जिवायो-१००७/प्र.क्र.३९/का-१४४४, दिनांक १६ फेब्रुवारी, २००८ नुसार या कार्यक्रम अंमलबजावणीस आपली प्रशासकीय मान्यता मिळावी ही विनंती.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी

परिशिष्ट-२
प्रशासकीय मंजूरी आदेश

संदर्भ :- १.

२.

३.

४.

सन २०१५-१६ मध्ये ---- जिल्ह्यामध्ये शेतावरील पाणी व्यवस्थापन उपअभियान राबविण्यास केंद्र व राज्य शासनाने प्रशासकीय मान्यता दिलेली आहे. या उपअभियानाच्या अंमलबजावणीसाठी ५० टक्के प्रमाणे केंद्र शासनाने रु. ---- निधी मंजूर केलेला आहे. शासन निर्णय (नियोजन विभाग) जिवायो-१००७/ प्र.क्र.३९/का-१४४४, दिनांक १६ फेब्रुवारी, २००८ मधील मुद्दा क्र. ३.२ नुसार सदर योजना ------ जिल्ह्यात सन २०१५-१६ मध्ये राबविण्यास प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे. तसेच योजना अंमलबजावणीस सन २०१५ -२०१६ मधील आर्थिक तरतूदीमधून खाली दर्शविलेल्या लेखाशिर्षातून रु. ----- निधी जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी -------- यांचेकडे मुक्त करण्यासाठी मान्यता देण्यात येत आहे.

लेखाशिर्ष -------

जिल्हाधिकारी -----

परिशिष्ट -३

उप अभियानाची प्रसिध्दी

शेतावरील पाणी व्यवस्थापन अंतर्गत शेतक-यांना सुक्ष्म सिंचन संच बसविण्यासाठी विहीत प्रपत्रातील व व दिनांक --- पर्यंत अर्ज करण्यास आवहान करण्यात येत आहे. या कार्यक्रमांतर्गत अवर्षणप्रवण क्षेत्रातील अल्प व अत्यल्प भुधारकासाठी ६० टक्के व सर्वसाधारण भुधारकासाठी ४५ टक्के तर अवर्षणप्रवण क्षेत्राबाहेरील अल्प व अत्यल्प भुधारकासाठी ४५ टक्के व सर्वसाधारण भुधारकासाठी ३५ टक्के अनुदान देय आहे. या योजनेंतर्गत सर्व पिकांचा समावेश करण्यात आला आहे ऊस, कापुस यासारखी सर्व नगदी पिके, केळी, द्राक्षे, डाळींब यासारखी सर्व फळ पिके, याशिवाय सर्व कडधान्य, तृणधान्य, गळित पिके तसेच हळद, आले इ. पिकांसाठी या योजने अंतर्गत शेतक-यांना सर्व प्रकारच्या सुक्ष्म सिंचन पध्दतीला अनुदान अनुज्ञेय आहे. लाभ घेण्यासाठी शेतक-यांना तालुका कृषि अधिका-यांकडे दिनांक é é पर्यंत अर्ज करावा. अर्जाचा नमूना तालुका कृषि अधिकारी यांचेकडे उपलब्ध होईल.

संकेत स्थळ : www.mahaagri.gov.in

किसान कॉल सेंटर : १८००-१८०-१५५१

जिल्हा अधिक्षक कृषि
अधिकारी

या शिवाय खालील बाबीस प्रसिध्दी देण्यात यावी

१. सन २०१५-१६करिता कृषि आयुक्तालयाकडे नोंदणी झालेल्या सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादकांची यादी.
२. केंद्र शासनाकडून प्राप्त झालेले विहीत अंतराकरीता क्षेत्रनिहाय सुक्ष्म सिंचन संचाचे आवश्यक साहित्य
३. सुक्ष्म सिंचन संचाचा अंदाजीत खर्च व अनुदानाच्या विहीत मर्यादा
४. उत्पादकांचे सुक्ष्म सिंचन संचाच्या घटकांचे दरपत्रक.
५. जिल्ह्यासाठी मान्यता दिलेल्या उत्पादकांची वितरक व विक्रीपश्चात सेवा केंद्राची यादी.
६. सुक्ष्म सिंचन संच बसविल्यानंतर अनुदान अदायगीकरिता सादर करावयाच्या कागदपत्रांची माहिती.
७. अर्जदारांना वरील माहितीच्या आधारे त्यांच्या पसंतीच्या उत्पादकांकडून संच बसवून घेण्याची मुभा राहील याबाबतची खास माहिती.

परिशिष्ट - ४

शेतावरील पाणी व्यवस्थापन अंतर्गत अनुदान मागणीसाठी लाभार्थी शेतक-याने करावयाच्या अर्जाचा नमूना

१. शेतक-याचे नाव :

२. वडिलांचे नाव :

३. पतिचे नाव (लाभार्थी स्त्री असल्यास) :

४. जात प्रवर्ग :

५. गावाचे नाव :

६. तालुका :

७. जिल्हा :

८.ज्या बँकेत खाते आहे त्या बँकेचे नाव, शाखा, आय एफ सी कोड व खाते क्र

(RTGS सुविधा असलेल्या बँक पासबूकाच्या पहिल्या पानाची झेरॉक्स प्रत)

९. स्वतःचे नावे असलेले एकुण क्षेत्र (हे.) :

(८/अ उतारा जोडावा)

१०.ज्या क्षेत्रात सुक्ष्म सिंचन संच बसवावयाचा आहे त्या

क्षेत्राचा सर्व्हे नंबर (७/१२ उतारा जोडावा.) :

११. संच बसवयाच्या पिकाचे नाव/ क्षेत्र/लागवडीचे अंतर (मी.) :

१२. आवश्यक सूक्ष्म सिंचन पध्दती :

१३. सिंचनासाठी उपलब्ध जलस्त्रोत

जलस्त्रोत विहिर(ट्यूब वेल/ओपन वेल.)/उपसासिंचन/इतर :

१४. पाण्याची गुणवत्ता व जमिनीची प्रतवारी प्रत

(पाणी व मृद चाचणी अहवाल जोडावा)

१५. कॅनालद्वारे पाणी घेत असल्यास, पाणी साठविण्यासाठी

व्यवस्था केलेली आहे काय? होय / नाही. :

असल्यास जलसाठ्याची लांबी x रुंदी x खोली (मी) :

१६. शेततळे उपलब्ध आहे काय? होय / नाही. :

असल्यास शेततळ्याची लांबी x रुंदी x खोली (मी) :

१७. विद्युत पंपाची क्षमता (हॉर्स पॉवर) :

१८. डिझेल इंजिन असल्यास त्याची क्षमता (हॉर्स पॉवर) :

१९. संच बसवयाच्या क्षेत्राचा तपशील (लांबी x रुंदी) :

मी ------------ लिहून देतो की,

१) माझ्याकडे स्वतःचा पाण्याचा स्त्रोत उपलब्ध नसल्यामुळे मी ---------- या शेतक-याकडून पाणी उपलब्ध करुन घेणार असून त्यासाठी त्याची समंती घेतली आहे.

२) यापूर्वी --------- सर्व्हे क्रमांकावर ------- हे क्षेत्रासाठी ------ या वर्षात अनुदान घेतले असून आता प्रस्तावित क्षेत्रावर मागील १० वर्षात अनुदान घेतलेले नाही.

३) मी पुढील किमान ५ वर्ष सुक्ष्म सिंचन संच विकणार नाही, भाडयाने देणार नाही किंवा बक्षिस/भेट देणार नाही.

लाभार्थी शेतक-याची स्वाक्षरी
संपूर्ण नाव :

अर्जासोबत खालील कागदपत्र जोडणे आवश्यक आहे.

१. लाभार्थीच्या जमीनीचा नकाशा, यामध्ये सुक्ष्म सिंचन बसविण्याचा सर्व्हे नंबर व तसेच चारही बाजूचे सर्व्हे क्रमांक (चतुर्सिमा) दर्शवण्यात यावेत.

२. लाभार्थी शेतक-याने (अविभाज्य कुटुंबातील व्यक्तीने) यापूर्वी केंद्र पुरस्कृत योजनेंतर्गत सूक्ष्म सिंचनासाठी लाभ घेतला नसल्याबाबत मंडल कृषि अधिकारी यांचे प्रमाणपत्र.

३. पाणी व मृद तपासणी अहवाल.

परिशिष्ट - ५

ठिबक/तुषार संच बसविण्यासाठी प्राप्त झालेल्या अर्जाची पोहोच

पत्र क्र.   /   /२०१५
दिनांकः-

श्री. ---------- राहणार ------- तालुका ------ जिल्हा ------ यांचा ------ पिकासाठी ठिबक/तुषार संच बसविण्यासाठी पूर्वसंमती पत्र देण्याबाबतचा अर्ज दिनांक ------ रोजी या कार्यालयास प्राप्त झाला. सध्या तालुक्यातील ठिबक/तुषार संच योजनेचे लक्षांक शिल्लक असल्यामुळे

१. आपल्या अर्जास पूर्वसंमती क्रमांक ------ देऊन अर्ज प्राप्त झाल्याची पोहोच देण्यात येत आहे.

२. लक्षांक शिल्लक नसल्यामुळे आपला अर्ज प्रतिक्षा यादीवर ठेवण्यात येत असून आपला प्रतिक्षा क्रमांक ----- आहे.

नवीन लक्षांक प्राप्त होताच आपल्या अर्जाचा प्रतिक्षा यादीतील अनुक्रमांकानुसार पूर्वसंमती देण्यासाठी विचार करण्यात येईल. पूर्व संमतीपत्र आपणास देण्यापूर्वी आपण सुक्ष्म सिंचन संच बसविल्यास आपले प्रकरण अनुदान अदागयीस पात्र राहणार नाही, याची नोंद घ्यावी.

तालुका कृषि अधिकारी
तालुका----जिल्हा----

परिशिष्ट -६
पूर्वसंमतीपत्र

जा.क्र. ---------------------

कार्यालय- तालुका कृषि अधिकारी ----------

ता. - ---- जिल्हा -------

दिनांक- / /२०१५

प्रति,

श्री / श्रीमती ----------

मु. पो. -------तालुका ------ जिल्हा ------

आपला दिनांक ------ च्या अर्जाप्रमाणे आपले नावावर सर्व्हे नं./गट नं ----- मध्ये शेती असुन एकुण क्षेत्र ८-अ प्रमाणे----- हे. आहे. त्यापैकी सर्व्हे नं./गट नं. ---- मधील ----- हेक्टर क्षेत्रावर----- या पिकासाठी शेतावरील पाणी व्यवस्थापन या उपअभियानांतर्गत २०१४-२०१५ मध्ये अनुदानावर ठिबक/तुषार संच बसविण्यासाठी पूर्वसंमती पत्र देण्यात येत आहे.

सन २०१५-१६ या वर्षासाठी मा.आयुक्त, कृषि यांनी मान्यता दिलेल्या सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादकांपैकी आपल्या पसंतीनुसार कोणत्याही उत्पादकाकडून संच बसविणे आवश्यक आहे. **पूर्वसंमतीपत्र दिल्याच्या तारखेपासुन एक महिन्याच्या आत** संच बसवून व तो कार्यान्वीत करुन अनुदान प्रस्ताव या कार्यालयास सादर करणे आपणास बंधनकारक आहे. विहित मुदतीत संच न बसविल्यास पुर्वसंमतीपत्र रद्य समजण्यात येईल.

आपला प्रस्ताव मंजूर झाल्यास आपणास शासन निर्णयानुसार देय अनुदान उपलब्धतेनुसार देण्यात येईल. सदरचे अनुदान RTGS दवारे आपल्या बॅक खात्यात जमा करण्यात येईल. आपणास देय अनुदानाची रक्कम/देय कालावधी इत्यादी बाबी ठरविण्याचा अंतिम अधिकार शासनाचा राहिल.

तालुका कृषि अधिकारी

तालुका---- जिल्हा ----

परिशिष्ट -७

करारनामा

(उत्पादक किंवा त्यांच्या प्रतिनिधीने शेतक-याबरोबर करावयाचा)

मी -------------- (ठिबक/तुषार सिंचन संचाचे राज्य शासन मान्यता प्राप्त उत्पादक) मे. -------- यांचे अधिकृत प्रतिनिधी असून खालील नमूद केलेल्या शेतक-याच्या शेतावर ठिबक/तुषार सिंचन संच पुरविला आहे व तो दिनांक ------- रोजी कार्यान्वीत करुन दिलेला आहे.

१) शेतक-याचे नाव ------- गाव ------ ता. ------- जिल्हा --------

२) पीक ------- क्षेत्र(हेक्टर) ------- गट क्रमांक --------

३) देयक क्रमांक ------- दिनांक ------- रक्कम रुपये --------

१) मी उत्पादक कंपनीच्या वतीने हमी घेतो की, पुरविलेल्या ठिबक/तुषार सिंचन संचातील सर्व साहित्य कृषि आयुक्तालयाने ठरवून दिलेल्या निकषानुसार योग्य दर्जाचे आहे.

२) जमिनीचा उतार, मातीचा प्रकार, खोली, पाण्याची क्षारता, जमिनीचा सामू माती परिक्षण अहवाल इत्यादी तांत्रिक बाबी तपासून संच बसविण्याचा आराखडा तयार करण्यात आला आहे. ठिबक सिंचन संच व्यवस्थित कार्यान्वित राहण्यास कोणतीही तांत्रिक चूक राहिलेली नाही.

३) बसविलेल्या ठिबक सिंचन संचाची तपासणी केली असून सर्व ठिकाणी समान दाबाने पाणी मिळत आहे.

४) संचात बसविलेले साहित्य बीआयएस मार्कचेच व आयुक्त, कृषि यांच्याकडे माझ्या कंपनीने दिलेल्या मेकचेच आहेत.

५) शेतक-यास ठिबक/तुषार सिंचन संच कसा चालवायचा या बाबतचे प्रशिक्षण दिनांक ------- रोजी दिले आहे. संच व्यवस्थित कार्यान्वीत राहण्यासाठी शेतक-यांच्या शेतास नियमीत भेटी देण्यात येतील. तसेच ''विक्रीनंतरची सेवा'' देण्यात येईल.

६) संच तीन वर्षाच्या कालावधीत व्यवस्थित कार्यान्वित राहण्यासाठी कंपनीकडील तांत्रीक प्रतिनिधी शेतक-याच्या शेतास तिन वर्षापर्यंत शेतक-यांच्या मागणिनुसार व आवश्यकतेनुसार नियमित भेटी देईल. तसेच उत्पादक कंपनीमार्फत जिल्ह्याकरीता जे विक्रीपश्चात सेवा केंद्र सुरु केलेले आहे त्यामार्फत **विक्रीनंतरची सेवा** देण्यात येईल.

७) शेतक-याची संच चालविण्याबाबतची तक्रार मला प्राप्त झाल्यास माझ्याकडील प्रतिनिधी तक्रार मिळाल्याच्या सात दिवसाच्या आत प्रत्यक्ष शेतावर भेट देवून शेतक-याची अडचण ७ दिवसाच्या आत सोडविल.

८) ठिबक/तुषार सिंचन संच कसा चालावावा, प्रत्येक घटकाची कोणती निगा राखावी याबाबतची माहिती असलेली मराठी पुस्तिका शेतक-यास संच कार्यान्वीत झाला त्यावेळी दिली आहे.

९) मी सदर ठिबक/तुषार सिंचन संचाचा कोणताही घटक तांत्रिक दृष्टीने खराब झाला असेल तर तो तीन वर्षाच्या कालावधीपर्यन्त कंपनी बदलून देईल. (Performance Guarantee) या कालावधीत

आराखड्यात दोष असल्याच्या कारणामुळे, किंवा इतर तांत्रीक कारणामुळे संच नाकाम झाल्यास मी शेतक-यास संचाची किंमत परत करण्यांस बांधील आहे.

१०) संचाच्या निरनिराळ्या भागाचे आयुष्य ५ वर्षांचे राहील. (Warranty Period) आम्ही पुरविलेला ठिबक सिंचन संच तो कार्यान्वीत झाल्यापासून दहा वर्षापर्यन्त वेगवेगळ्या घटकांच्या उत्पादनातील दोष किंवा कमी दर्जाची असल्यामुळे संच नाकाम झाल्यास त्यातील घटक / साहित्य विनामूल्य बदलून देऊ.

११) संच कार्यान्वीत केलेल्या दिवसापासून संचाची देखभाल व निगा राखण्याच्या संदर्भात तीन रासायनिक प्रक्रिया (आम्ल व क्लोरीन) मोफत करुन देण्यात येतील.

या मुदतीत लाभार्थि शेतक-यांची जबाबदारी खालीलप्रमाणे राहील.

१. दिलेल्या सुचनांनुसार फिल्टरची वेळोवेळी व नियमीत स्वच्छता करणे.

२. संपूर्ण संचाचे नियमीतपणे फ्लशींग करेल.

३. जमिनीची वापसा स्थिती कायम योग्य राहण्यासाठी दिलेल्या सुचनांप्रमाणे चालविणे.

४. संचाची योग्य निगा व जोपासना राखण्यासंदर्भात संबंधीत उत्पादकांनी दिलेल्या तांत्रिक सूचनांचे योग्य पालन करणे.

५. शेवाळ, क्षार इत्यादी कारणामुळे ड्रीपर्स/इमीटर्स बंद होऊ नयेत यासाठी उत्पादकांनी सुचविल्याप्रमाणे क्लोरीन व आम्ल प्रक्रिया करणे.

वरीलप्रमाणे उत्पादक व लाभार्थी शेतक-यांमध्ये जबाबदारी पार पाडताना वाद निर्माण झाल्यास मा. आयुक्त, कृषि यांचा निर्णय अंतिम व संबंधीतांवर बंधनकारक राहील. आयुक्तांच्या निर्णयाशी समाधान न झाल्यास दोन्ही पक्षाला तक्रारीचे निराकरण करण्याकरीता ग्राहक मंच किंवा इतर न्याय कार्यप्रणाली वापरण्याचा अधिकार राहील.

स्थळ :
दिनांक :

उत्पादक कंपनीचा अधिकृत प्रतिनिधी ------- लाभार्थी शेतक-याची स्वाक्षरी/ अंगठा

प्रतिनिधीचे पदनामः उत्पादक कंपनीचा शिक्का.

साक्षीदार - १) श्री./श्रीमती --------- स्वाक्षरी / अंगठा,
२) श्री./श्रीमती --------- स्वाक्षरी / अंगठा

टिप :- सदरचा करारनामा हा रुपये १००/- च्या स्टॅम्प पेपरवर केलेला असावा.

परिशिष्ट – ८

सूक्ष्म सिंचन प्रस्तावाची नोंदवही

मंडल -------- तालुका -------- जिल्हा --------

अ.	शेतक-याचे नाव	गाव व पत्ता	ठिबक			तुषार			प्राप्त प्रस्तावाची तारीख
			सर्व्हे नंबर	पिकाचे नाव	क्षेत्र हेक्टर	सर्व्हे नंबर	पिकाचे नाव	क्षेत्र हेक्टर	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

कृषि सहाय्यकाचा तपासणी दिनांक	मोका तपासणी दिनांक	मोका तपासणी करणा-या अधिका-याचे नाव	प्रस्ताव वरिष्ठ कार्यालयाकडे शिफारशीसह पाठविल्याची तारीख	अनुदान अदायगीची तारीख	अनुदान रक्कम रुपये	शेरा
११	१२	१३	१४	१५	१६	१७

तालुका कृषि अधिकारी

तालुका ----

उप विभागीय कृषि अधिकारी

उप विभाग -----

परिशिष्ट - ९
अनुदान प्रस्ताव प्राप्त झाल्याची पोहोच

पत्र क्र.   /   /२०
दिनांकः-

श्री. -------------------- राहणार ------------------- तालुका --------- जिल्हा ---------- यांचा ------------ पिकासाठी सन ------------ वर्षात ठिबक/तुषार संच बसविला आहे. अनुदान अदायगीसाठीचा प्रस्ताव दोन प्रतीत या कार्यालयास दिनांक ------------- रोजी प्राप्त झाला आहे. प्राप्त अर्जाची नोंद कार्यालयीन रजिष्टर पान क्रमांक -------- वरील यादी क्रमांक --------- अन्वये दर्शविण्यात आला आहे.

तालुका कृषि अधिकारी
तालुका----जिल्हा----

परिशिष्ट - १०

ठिबक सिंचन संच - मोका तपासणी प्रपत्र

शेतक-याचे नाव ----------गाव ------- तालुका --------जिल्हा ------- स.नं. ------पीकाचे नाव ----
ठिबक सिंचना खालील क्षेत्र- सरासरी लांबी x रुंदी -----(मी.) -----हेक्टर. तपासणी दिनांक ----------

अ.क्र.	बाब	बीलाप्रमाणे		प्रत्यक्षात	
		बीआयएस/ सीएमएल नं./ ब्रॅन्ड नेम	मी./संख्या	यएस/ सीएमएल नं./ ब्रॅन्डनेम	मी./ संख्या
१	पाण्याच्या स्त्रोतचे अंतर				
२	मेन - लांबी व्यास				
३	सबमेन - लांबी व्यास				
४	लॅटरल - लांबी व्यास (मी.मी)				
५	ड्रीपर - ऑनलाईन असल्यास संख्या इनलाईन असल्यास लांबी (मी.)				
६	फिल्टर - स्क्रीन, सॅन्ड				
७	बायपास असेंब्ली				
८	कंट्रोल फ्लश व्हॉल्व्ह				
९	ड्रीपरचा डीसचार्ज लॅटरलच्या सुरुवातीस व शेवटी एक तासापूर्वी व नंतर				
१०	लॅटरलमधील प्रेशर गेज दिला आहे काय? असल्यास दाब- समान/असमान				
११	इनलाईनसाठी इनलाईन पाईप वर्ग				
१२	विशेष शेरा (मार्गदर्शक सूचना परिच्छेद अन्वये या प्रपत्राच्या मागे लिहावे व त्यावर हुद्दा लिहून स्वाक्षरी करावी)				

प्रमाणपत्र

मी कृषि पर्यवेक्षक /मंडळ/तालुका कृषि अधिकारी, -------- ता. --------- जि. --------- प्रमाणीत करतो की, वरीलप्रमाणे मोका तपासणी केलेली असून ती वस्तूस्थितीदर्शक आहे. सदर प्रकरण अनुदानास पात्र आहे.

स्वाक्षरी **स्वाक्षरी**

शेतकरी **(अधिका-याचे संपूर्ण नाव)**

कृषि पर्यवेक्षक/मंडळ/तालुका कृषि अधिकारी

परिशिष्ट - ११

तुषार सिंचन संच - मोका तपासणी प्रपत्र

शेतक-याचे नाव ----------गाव ------- तालुका --------जिल्हा ------- स.नं. ------पीकाचे नाव ----
तुषार सिंचना खालील क्षेत्र --------- निरीक्षण दिनांक ----------

अ.क्र.	बाब	बीलाप्रमाणे		प्रत्यक्षात	
		परिमाण	संख्या	परिमाण	संख्या
१	स्प्रिंकलर पाईप (६ मि. दाब २.५ कि/चौ.सें.मी. आयएस १४१५१ (पार्ट-१) (क्लास-२) १९९४ किंवा ॲल्युमिनियम पाईप मेन लाईन कपलरसह (आयएस-७०९२ प्रमाणे)				
२	नोझल / स्प्रिंकलर (गन मेटल) आयएस-१२२३२, पार्ट-१, १९८७ प्रमाणे किंवा ॲल्युमिनियम पाईप स्प्रिंकलर कपलरसह				
३	रायझर पाईप (किमान २.५ फुट) किंवा रायझर क्विक कपलर				
४	बेंड (९० डिग्री) किंवा रायझर क्विक कपलर कनेक्टर				
५	स्प्रिंकलर बेस बॅटन ॲक्सेसरीसह किंवा नोझल/स्प्रिंकलर (गन मेटल) आयएस-१२२३२, पार्ट-१, १९८७ प्रमाणे				
६	एन्ड प्लग				
७	पंप कनेक्टींग निपल/स्क्रूड कपलर				
८	प्रेशर गेज				
	बेन्ड (९० डिग्री)				
	मेटॅलीक सॅडल/बॅटन				
९	विशेष शेरा (मार्गदर्शक सूचना परिच्छेद- --- अन्वये या प्रपत्राच्या मागे लिहावे व त्यावर हुद्दा लिहून स्वाक्षरी करावी)				

प्रमाणपत्र

मी कृषि पर्यवेक्षक /मंडळ/तालुका कृषि अधिकारी,, -------- ता. --------- जि. --------- प्रमाणीत करतो की, वरीलप्रमाणे मोका तपासणी केलेली असून ती वस्तूस्थितीदर्शक आहे. सदर प्रकरण अनुदानास पात्र आहे.

स्वाक्षरी **स्वाक्षरी**

शेतकरी

(अधिका-याचे संपूर्ण नाव)

कृषि पर्यवेक्षक/मंडळ/तालुका कृषि अधिकारी

परिशिष्ट - १२

ठिबक/तुषार सिंचन संच अनुदानासाठी निधीची मागणी

अ) ठिबक संच

अ. क्र.	लाभार्थ्याचे नाव	तालुका	गाव	संर्व्हे	क्षेत्र (हेक्टर)	पीक	अंतर	खर्च	अनुदानाची रक्कम		
									केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२

ब) तुषार संच

अ. क्र.	लाभार्थ्याचे नाव	तालुका	गाव	संर्व्हे	क्षेत्र (हेक्टर)	पीक	खर्च	अनुदानाची रक्कम		
								केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११

एकूण अनुदानाची लागणारी रक्कम (अ + ब) = रु. --------------

यापुर्वी मंजूर केलेले अनुदान = रु. -------------

प्रमाणित करण्यात येते की,

१. वरील प्रमाणे मागणी केलेल्या तुषार/ठिबक संचांना पूर्वसंमतीपत्रे देण्यात आलेली आहेत.

२. उपरोक्त माहिती तपासली असून मागणी केलेल्या अनुदानाची रक्कम आयुक्तालयाच्या मार्गदर्शक सुचनांप्रमाणे बरोबर आहे. त्याचप्रमाणे इतर कोणत्याही योजनांतर्गत या संचांना अनुदान अदा करणेत आलेले नाही.

३. मागणी करण्यात आलेली रक्कम ही परिपूर्ण प्राप्त झालेल्या प्रस्तावानुसार व तपासणीनंतर सादर करण्यात आलेली आहे.

४. अनुदानाचे वाटप आयुक्तालयाच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार करण्यात येईल.

उपविभागीय कृषि अधिकारी

प्रत,

तालूका कृषि अधिकारी

परिशिष्ट - १३

क्षेत्रिय तपासणी मासिक प्रगती अहवाल

योजना :- शेतावरील पाणी व्यवस्थापन **- सन २०१५-१६**

अ. क्र.	तपासणी अधिका-याचे नाव व पदनाम	मापदंडाप्रमाणे क्षेत्रिय तपासणीचा तपशील							
		तपासणी लक्षांक	चालू महिन्यात तपासणी केलेले संच			प्रागतीक तपासणी केलेले संच			तपासणीची टक्केवारी
			ठिबक	तुषार	एकुण	ठिबक	तुषार	एकुण	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

स्वाक्षरी

नाव व पदनाम

परिशिष्ट – १४

विक्रीपश्चात सेवा केंद्राचा तपासणी अहवाल

१. ठिबक / तुषार सिंचन संच उत्पादक कंपनीचे नाव.
२. विक्रीसेवा केंद्र कार्यालयाचा पत्ता (दूरध्वनी क्रमांकासह)
३. विक्रीसेवा केंद्रामध्ये उत्पादकातर्फे नियुक्ती केलेल्या अधिका-याचे नाव व शैक्षणीक अर्हता.
४. भेटीच्यावेळी संबंधीत सर्व्हिस इंजिनिअर उपस्थित होते किंवा कसे?
५. माती/पाणी परीक्षण अहवालाची नोंदवही ठेवली आहे /नाही
६. शेतक-यांना पुरविण्यात येणा-या कार्ड व कूपन बाबत स्वतंत्र रजिस्टर ठेवण्यात आले आहे काय?
७. असल्यास तपासणी अधिका-याने रजिस्टर प्रमाणीत केले आहे काय?
८. आम्ल/अल्कली प्रक्रिया देण्यात येतात काय?त्याचे रजिस्टर ठेवण्यात आले आहे काय?
९. विक्रीपश्चात सेवा केंद्रात ठिबक सिंचन संचाचे सुटे भाग उपलब्ध आहेत काय?
१०. शेतक-यांच्या तक्रारीबाबत स्वतंत्र रजिस्टर ठेवण्यात आले आहे काय?
११. शेतक-यांच्या तक्रारीचे निवारण करण्यात येते काय?
१२. मागील वर्षी हे केंद्र कार्यरत होते काय? असल्यास पूर्वी तपासणी झाल्याचा दिनांक व तपासणी अधिकारी यांचे नाव व हुद्दा.
१३. पूर्वी तपासणी झाली असल्यास टिपणीतील तपासणी अहवालाची पूर्तता केली आहे काय?
१४. संचासोबत मराठी भाषेतील माहिती पुस्तिका पुरविण्यात येते काय? असल्यास पुरविलेल्या पुस्तिकेची प्रत जोडावी.
१५. उत्पादकामार्फत लाभार्थिंचे प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजन करण्यात येतात काय? असल्यास यापूर्वीच्या कार्यक्रमाचा तपशिल.

मी श्री.------------ पदनाम यांनी दि. ----------- रोजी ------ या विक्रीपश्चात सेवा केंद्राची तपासणी केली आहे. केंद्र व राज्य शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनानुसार या विक्री पश्चात सेवा केंद्राची उभारणी करण्यात आली आहे. आवश्यक नोंदवहया ठेवण्यात आल्या आहेत. सदर कंपनीस ----------- या जिल्हयात काम करण्यासाठी नोंदणी करुन देण्यासाठी शिफारस करण्यात येत आहे.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी

जिल्हा ------------

परिशिष्ट – १५

साठा नोंदवही ठेवल्याचे व ती अद्यावत असल्याचे प्रमाण पत्र

प्रमाणीत करण्यात येते की, वितरकाचे नाव ------------गाव-----तालुका---- जिल्हा---- हे आमच्या ------------- या कंपनीचे अधिकृत वितरक असून, त्यांनी परिशिष्ट - १९ मधील नमून्यातील ठेवलेल्या साठा नोंद वहीतील पान क्रमांक ------- ते ----- ची तपासणी मी स्वतः केली आहे. साठा नोंद वहीत आवक बाजूस घेतलेल्या नोंदी कंपनीने पुरवठा केलेल्या साहित्याप्रमाणे/इनव्हाईस/ बिलाप्रमाणे बरोबर आहे.तसेच जावक बाजुस शेतक-यांना दिलेल्या साहित्याची नोंद वितरकाच्या बिल पुस्तकाप्रमाणे तपासली असून ती बरोबर आहे. साठा नोंदवहीतील सर्व नोंदी मी तपासल्या असून त्या बरोबर आहेत.

कंपनीच्या प्रतीनिधीचे नाव व स्वाक्षरी

स्थळ-------

दिंनाक

परिशिष्ट – १६

साठा नोंदवही ठेवल्याचे व ती अद्यावत असल्याचा अहवाल

कंपनीचे नाव

जावक क्र. व दिनांक

प्रती,

विभागीय कृषि सहसंचालक

----- विभाग ------

विषयः सुक्ष्म सिंचन संच वितरकाने साठा नोंदवही ठेवल्याचे व ती अद्यावत असल्याचा अहवाल बाबत

आमच्या --------- या कंपनीच्या ------ या विभागातील अधिकृत वितरकांनी विहित नमुन्यातील ठेवलेल्या साठा नोंदवहीचा व अद्यावत असल्याचा माहे. -------- अखेरचा अहवाल खाली प्रमाणे आहे.

अ.क्र.	जिल्हा	वितरकाचे नाव	वितरकाचा पत्ता	नोंदवही तपासणी दिनांक	तपासणीच्या वेळी आढळलेल्या त्रुटी

कंपनीच्या प्रतीनिधीचे नाव व स्वाक्षरी

प्रत

१.जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी -------

२.उपविभागीय कृषि अधिकारी --------

३. तालुका कृषि अधिकारी -------

परिशिष्ट – १७

साठा नोंदवही ठेवल्याचे व ती अद्यावत असल्याचे प्रमाण पत्र

प्रमाणीत करण्यात येते की, वितरकाचे नाव ------------गाव-----तालुका---- जिल्हा---- हे ------------- या कंपनीचे अधिकृत वितरक असून, त्यांनी ठेवलेल्या परिशिष्ट - १९ मधील नमून्यातील ठेवलेल्या साठा नोंद वहीतील पान क्रमांक ------- ते ----- ची तपासणी मी स्वतः केली आहे. साठा नोंद वहीत आवक बाजूस घेतलेल्या नोंदी कंपनीने पुरवठा केलेल्या साहित्याप्रमाणे/इनव्हाईस/ बिलाप्रमाणे बरोबर आहे.तसेच जावक बाजुस शेतक-यांना दिलेल्या साहित्याची नोंद वितरकाच्या बिल पुस्तकाप्रमाणे तपासली असून ती बरोबर आहे. साठा नोंदवहीतील सर्व नोंदी मी तपासल्या असून त्या बरोबर आहेत.

स्वाक्षरी
तालुका कृषि अधिकारी-----
उपविभागीय कृषि अधिकारी ------

स्थळ-------
दिंनाक

परिशिष्ट – १८

साठा नोंदवही ठेवल्याचे व ती अद्यावत असल्याचा अहवाल

जावक क्र. व दिनांक

प्रती,

विभागीय कृषि सहसंचालक----- विभाग
जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी ------

विषयः सुक्ष्म सिंचन संच वितरकाने साठा नोंदवही ठेवल्याचे व ती अद्यावत असल्याचा अहवाल बाबत

------- या उपविभागातील ------------ या तालुक्यातील विविध कंपन्यांच्याअधिकृत वितरकांनी विहित नमुन्यातील ठेवलेल्या साठा नोंदवहीचा व अद्यावत असल्याचा माहे. -------- अखेरचा अहवाल खाली प्रमाणे आहे.

अ.क्र.	तालुका	कंपनीचे नाव	वितरकाचे नाव	वितरकाचा पत्ता	नोंदवही तपासणी दिनांक	तपासणीच्या वेळी आढळलेल्या त्रुटी

स्वाक्षरी
तालुका कृषि अधिकारी-----
उपविभागीय कृषि अधिकारी ------

परिशिष्ठ-१९

साठा नोंद वही

अ.क्र.	डीसी नंबर तारीख	आवक					
		एचडीपीई पाईप (संख्या)	पीव्हीसी पाईप(संख्या)	इन लाइन लॅटरल (मीटर)	लॅटरल (मीटर)	ड्रीपर (संख्या)	फिल्टर (संख्या)
१	२	३	४	५	६	७	८

जावक							
अ.क्र.	शेक-याचे नाव	गाव	तालुका	सुक्ष्म सिंचनाखाली क्षेत्र	डीसी नंबर तारीख	बील क्रमांक तारीख	बील रक्कम
९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६

जावक					
एचडीपीई पाईप (संख्या)	पीव्हीसी पाईप(संख्या)	इन लाइन लॅटरल (मीटर)	लॅटरल (मीटर)	ड्रीपर (संख्या)	फिल्टर (संख्या)
१७	१८	१९	२०	२१	२२

शिल्लक					
एचडीपीई पाईप (संख्या)	पीव्हीसी पाईप(संख्या)	इन लाइन लॅटरल (मीटर)	लॅटरल (मीटर)	ड्रीपर (संख्या)	फिल्टर (संख्या)
२३	२४	२५	२६	२७	२८

तक्रार निवारण नोंदवही

अ.क्र.	सुक्ष्म सिंचन संच धारकाचे नाव	गाव	तालुका	सर्व्हे क्रमांक	पिकाचे नाव	सुक्ष्म सिंचन संचा खालील क्षेत्र	संच प्रकार
१	२	३	४	५	६	७	८

संच बविल्याचा दिनांक	तक्रार प्राप्त दिनांक	तक्रारीचा थोडक्यात तपशिल	तक्रार निवारण केल्याचा दिनांक	संचाच्या घटकातील दोष दुरुस्त केले/ घटक बदलून दिले तपशिल	तंत्रज्ञाची स्वाक्षरी	तक्रार निवारण झाल्या बाबत ग्राहकाची स्वाक्षरी	शेरा
९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६

परिशिष्ठ-१९ (चालू)

संनियंत्रण नोंद वही

अ.क्र.	लाभार्थीचे नाव	गाव	तालुका	सर्व्हे क्रमांक	क्षेत्र हेक्टर
१	२	३	४	५	६

पिकाचे नाव	सुक्ष्म सिंचन संचा खालील क्षेत्र	सुक्ष्म सिंचन संचाचा प्रकार	माती तपासणी अहवाल			
			नमुना काढल्याचा दिनांक	नमुना तपासणीसाठी पाठविलेल्या प्रयोग शाळेचे नाव	नमुना तपासणीसाठी पाठविल्याचा दिनांक	अहवाल प्राप्त दिनांक
७	८	९	१०	११	१२	१३

पाणी तपासणी अहवाल				संच बसविल्याचा दिनांक	माहिती पुस्तीका कुपन्स, पोष्ट कार्डस दिल्याच्या दिनांक	कुपन्स व माहिती पुस्तीका क्रमांक
नमुना काढल्याचा दिनांक	नमुना तपासणीसाठी पाठविलेल्या प्रयोग शाळेचे नाव	नमुना तपासणीसाठी पाठविल्याचा दिनांक	अहवाल प्राप्त दिनांक			
१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०

आल्म/ अल्कली प्रक्रीया केल्याचा दिंनांक/ तपशिल			प्रशिक्षणाचा दिनांक	शेरा
१ ली	२ री	३ री		
२१	२२	२३	२४	२५

अधिकारी भेट नोंद वही

अ.क्र.	अधिका-याचे नाव	पदनाम	भेटीचा दिनांक	अभिप्राय	अधिका-याची स्वाक्षरी	केलेल्या पुर्ततेचा तपशिल	स्वाक्षरी	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	८	९

परिशिष्ट - २०

ठिबक / तुषार संच घटकांचा नमुना परिमाण

अ.क्र	**ठिबक/तुषार घटकाचे नाव**	**बीआयएस क्रमांक**	**आवश्यक परिमाण मीटर/संख्या**
१	लॅटरल	१२७८६	५ मीटर
२	इमीटर (ड्रीपर)	१३४८७	५० नंबर्स
३	इमिटींग पाईप (इनलाईन)	१३४८८	३० मीटर
४	एचडीपीई पाईप	१४१५१	५ मीटर

परिशिष्ट - २१

(काढलेला नमूना सील करण्यापुर्वी पिशवीत टाकावे)

१) नमूना काढल्याचा दिनांक
२. नमूना घटकाचे नाव :
२) नमूना घटकाचा बीआयएस नंबर :
३) नमूना घटकाचा बॅच नंबर :
४) नमूना घटकाचा सीएमएल नंबर :
५) नमूना घटकाचा क्लास नंबर (लॅटरल/इमिटींग पाईप) :
६) नमूना घटकाची कॅटेगरी (ड्रीपर/इमिटींग पाईप) : ए किंवा बी
७) नमूना घटकाचा टाईप (प्रकार मीमी) (लॅटरल/इमिटींग पाईप):
८) नमूना घटकाचा डिस्चार्ज (ड्रीपर/इमिटींग पाईप) : २ / ४ / ८ एल.पी.एच.
९) नमूना घटकाचा प्रकार (ड्रीपर/इमिटींग पाईप) : रेग्युलेटेड् किंवा नॉन रेग्युलेटेड्
१०) नमूना घटकाचे परिमाण (मीटर/संख्या) :
११) नमूना कोठून काढला? (शेतक-याच्या शेतातून/ वितरकाकडून/फॅक्टरी/गोडावूनमधून) :
१२) नमूना वितरकाकडून/फॅक्टरी/गोडावूनमधून काढला असल्यास साठा प्राप्त दिनांक
१३) नमूना शेतक-याच्या शेतावरून काढला असल्यास संच बसविल्याचा दिनांक
१४) नमुन्याची तपासणी खालील बाबीसाठी करावी

अ.क्र	ठिबक/तुषार घटकाचे नाव	बीआयएस क्रमांक
१	लॅटरल	१२७८६
२	इमीटर (ड्रीपर)	१३४८७
३	इमिटींग पाईप (इनलाईन)	१३४८८
४	एचडीपीई पाईप	१४१५१

टीप : (अनावश्यक मजकून खोडावा)

अधिका-याची स्वाक्षरी व हुद्दा

सदरचा नमुना माझ्या समक्ष काढला असून सील बंद केला आहे.

वितरक/कपंनी प्रतीनिधीचे नाव व स्वाक्षरी

परिशिष्ट - २२

(जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकरी यांना नमुना सादर करताना पत्रासोबत जोडावे)

१) नमूना काढणा-या अधिका-याचे नाव व हुद्दा :

२) फॅक्टरी/डीलर/शेतक-याचे नाव :

३) नमूना घटकाचे नाव :

४) नमूना घटकाचा बीआयएस नंबर :

५) नमूना घटकाचा बॅच नंबर :

६) नमूना घटकाचा सीएमएल नंबर :

७) नमूना घटकाचा क्लास नंबर (लॅटरल/इमिटींग पाईप) :

८) नमूना घटकाची कॅटेगरी (ड्रीपर/इमिटींग पाईप) : ए किंवा बी

९) नमूना घटकाचा टाईप (प्रकार मीमी) (लॅटरल/इमिटींग पाईप):

१०) नमूना घटकाचा डिस्चार्ज (ड्रीपर/इमिटींग पाईप) : २ / ४ / ८ एल.पी.एच.

११) नमूना घटकाचा प्रकार (ड्रीपर/इमिटींग पाईप) : रेग्युलेटेड् किंवा नॉन रेग्युलेटेड्

१२) नमूना घटकाचे परिमाण (मीटर/संख्या) :

१३) नमूना काढल्याचा दिनांक :

१४) नमूना घेतल्याचे गाव / सर्व्हे नंबर :

१५) अधिका-याची सही :

१६) प्रतिनिधीचे नाव व सही :

१७) नमुन्याचा रेकॉर्ड क्रमांक :

टीप : (अनावश्यक मजकून खोडावा)

अधिका-याची स्वाक्षरी व हुद्दा

परिशिष्ट - २३
नमूना तपासणी नोंदवही

नमूना काढणारे अधिकारी	नमूना काढल्या चा दिनांक	नमून्यांचा तपशिल					तपासणी संस्थेचे नाव	नमुना पाठविल्याचा दिनांक	
		घटक	उत्पादक	बच क्रमांक	सीएम एल क्रमांक	क्लास		पत्र क्रमांक	दिनांक
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

तपासणी अहवाल प्राप्त दिनांक		तपासणी अहवाल			अप्रमाणित नमुन्याबाबत तपासणी अहवालातील शेरे
पत्र क्रमांक	दिनांक	दिनांक	प्रमाणित	अप्रमाणित	
११	१२	१३	१४	१५	१६

परिशिष्ट - २४

PROFORMA FOR FURNISHING PROGRESS REPORT UNDER MICRO IRRIGATION SCHEME (ALL CROPS)

Name of District :

Period of report :

Details of progress achieved: **(Fin. Rs. In lakh)**

Category of Farmers	Sub-Category	Drip						Drip Demonstartion						Sprinkler					
		Achiv. during Month			Progressive Achiv.			Achive. During Month			Progressive Achive.			Achiv. during Month			Progressive Achiv.		
		No. of Ben.	Phy. (ha.)	Fin	No. of Ben.	Phy. (ha.)	Fin	No. of Ben.	Phy. (ha.)	Fin	No. of Ben	Phy. (ha.)	Fin	No. of Ben.	Phy. (ha.)	Fin	No. of Ben.	Phy. (ha.)	Fin
1. Small Farmers	Gen.																		
	SC																		
	ST																		
	Women																		
	Sub Total																		
2. Marginal Farmers	Gen.																		
	SC																		
	ST																		
	Women																		
	Sub Total																		
3. Other Farmers	Gen.																		
	SC																		
	ST																		
	Women																		
	Sub Total																		
Grand Total	Gen.																		
	SC																		
	ST																		
	Women																		
	Total																		

परिशिष्ट - २४ (पुढे चालू)

Proforma for furnishing progress report under Micro Irrigation Scheme (All Crops)

Name of State:- Name of District:-

Period of Report:- Details of progress Achieved:-

(Rs. In lakh)

S. N.		Crop / Crop spacing	During the month							Cumulative progress						
			No. of benefi-ciaries	Target (Ha.)	Achiv. (Ha.)	Outlay		Exp.		No. of benefi-ciaries	Target (Ha.)	Achiv. (Ha.)	Outlay		Exp.	
						Central	State	Central	State				Central	State	Central	State
A	Drip Irrigation															
	Sub total															
B	Drip Demonstartion															
	Sub total															
C	Sprinkler Irrigation	Name of Crop														
	Sub total															
	Grand Total															

Number and area covered by Small & Marginal Farmers

परिशिष्ट - २५

उपयोगिता प्रमाणपत्र २०१५-१६

योजना :- शेतावरील पाणी व्यवस्थापन - सन २०१५ -२०१६

प्रमाणित करण्यात येते की, शेतावरील पाणी व्यवस्थापन अंतर्गत केंद्र शासन व जिल्हा नियोजन मंडळाकडून सन २०१५ -२०१६ या वर्षात खालीलप्रमाणे अनुदान प्राप्त व खर्च झाले.

अ.क्र.	**राष्ट्रीय सूक्ष्म सिंचन अभियान अंतर्गत शेतावरील पाणी व्यवस्थापन**(रु.लाखात)					
	केंद्र हिस्सा		**राज्य हिस्सा**(जिल्हा नियोजन मंडळ)		**एकूण**	
	प्राप्त	खर्च	प्राप्त	खर्च	प्राप्त	खर्च
१	२	३	४	५	६	७

प्रमाणित करण्यात येते की, उपरोक्त प्राप्त निधी ज्या प्रयोजनाकरीता मंजूर होता त्याच प्रयोजनाकरीता वापरण्यात आला असून त्याची पडताळणी करण्यात आलेली आहे. सदर उपयोगिता प्रमाणपत्रात दर्शविण्यात आलेली खर्चाची आकडेवारी अंतिम मासिक प्रगती अहवालात व मासिक खर्चाच्या अहवालात देण्यात आलेल्या आकडेवारीशी मिळती-जुळती आहे.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
जिल्हा ---------------

<u>Form - GFR - 19 - A</u>

(See Government of India's Decision (1) below Rule 150)

PROVISIONAL UTILIZATION CERTIFICATE

Sr. No.	Letter No./Date	Amount (Rs. in Lakhs)	
1			Certified that out of Rs. ----lakhs of grant-in-aid sanctioned during the year 2014-15 in favour of Micro Irrigation Scheme under OFWM under this Ministry / Department letter No. given in the margin and Rs. ---lakhs has been utilized for the purpose of which it was sanctioned and that Rs. ---lakhs will be adjusted towards the grants-in-aid payable during 2014-15
	Grand Total		

Certified that I have satisfied myself that the condition on which the grant-in-aid was sanctioned have been duly fulfilled and that I have exercised the following checks to see that the money was actually utilized for the purpose for which it was sanctioned.

District Superintending Agriculture Officer, District-----

Place :
Date : / /201

परिशिष्ट – २६

List of benifisiaries under OFWM for the 2015-16

Sr No	District	Tahsil	Village	DPAP/ Non DPAP Village	Farmers Name	Category of Farmers (SC,ST,Open,)	Small, Marginal & Woman Farmer	Crop	Plant spacing (mxm)	Area for which subsidy availed (ha)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Drip / Sprinkler	Date of receipt of application	Date of installation of system	Total system cost (Rs)	Subsidy amount released to			Name of system Manufacturer
				Farmer	Manufacture	Bank	
12	13	14	15	16	17	18	19